

Kungörelsedelgivning

Swedish Biogas International AB
Gjuterigatan 1 B
582 73 Linköping

Tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av anläggning för produktion av biogas och biogödsel på fastigheten Solvärmen 1, Skarpnäck, Stockholms kommun

Kod enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 40.10 och 90.160.

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnar nedan angivet tillstånd under förutsättning att detaljplan för del av Solvärmen 1 i stadsdelen Flaten i Stockholm, Dp 2008-20187-54 har vunnit laga kraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap 9 § miljöbalken miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen meddelar Swedish Biogas International AB (bolaget) org.nr. 556690-6839 tillstånd enligt miljöbalken till att på fastigheten Solvärmen 1 i Skarpnäck i Stockholms kommun uppföra och driva en anläggning för produktion och uppgradering av biogas till maximalt 10 500 000 Nm³ (normal-kubikmeter) fordonsgas per år (motsvarande 100 Gwh) samt biologisk behandling av maximalt 60 000 ton organiskt material av vegetabiliskt ursprung per år för produktion av biogödsel och biogas.

Miljöprövningsdelegationen lämnar samtidigt tillstånd till mobil krossverksamhet av det bergmaterial som uppkommer vid anläggningsarbetet på platsen.

Krossverksamheten får pågå den tid som behövs för anläggningsarbetet och maximalt under 1 år från det att tillståndet tagits i anspråk.

Utredning och föreskrifter under en provotid

Miljöprövningsdelegationen uppskjuter under en provotid avgörandet om vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp av dagvatten från verksamhetsområdet.

Under provotiden ska bolaget utreda behovet av eventuella ytterligare reningsåtgärder för dagvatten från verksamhetsområdet.

Metoder för mätning och rapportering ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Reningsfunktionen på hela dagvattenhanteringen samt halterna av kväve och fosfor i utgående dagvatten ska verifieras.

Bolaget ska senast två år från det att bolaget anmält till tillsynsmyndigheten att tillståndet tagits i anspråk, till Miljöprövningsdelegationen inkomma med utredningarna och lämna förslag på slutliga villkor för utsläpp av dagvatten från verksamhetsområdet.

Till dess att Miljöprövningsdelegationen beslutat annat gäller följande provisoriska villkor för utsläpp av fosfor och kväve från verksamheten:

- P 1. Halten kväve i utgående dagvatten får överstiga områdets bakgrundsvärde med maximalt 2,0 kg/år.
- P 2. Halten fosfor i utgående dagvatten får överstiga områdets bakgrundsvärde med maximalt 0,47 kg/år.

Villkor för verksamheten

- 1. Om inte annat följer av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig.
- 2. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk.

Utsläpp till luft

- 3. Verksamheten ska bedrivas så att minsta möjliga metanläckage uppstår från anläggningen. Inom anläggningen får läckage och andra utsläpp av producerad metangas sammantaget uppgå till maximalt 1,0 % av den ingående mängden metan i producerad mängd rågas. Volym producerad gas ska kontrolleras och journalföras.
- 4. Lagring av biogödsel inom anläggningen ska ske i behållare med gastätt tak.
- 5. Producerad gas (rågas och uppgraderad gas) som inte kan nyttiggöras ska ihopsamlas och facklas av. Volym avfacklad gas ska kontrolleras och journalföras.

Lukt

- 6. Verksamheten ska bedrivas så att luktolägenheter inte uppkommer. Luft från samtliga anläggningsdelar som kan innehålla illaluktande ämnen ska samlas upp och renas i kolfilter eller omhändertas i annan luktreduceringsanläggning för behandling av illaluktande ämnen. Uppkommer luktolägenheter från verksamheten ska åtgärder omgående vidtas (*se delegation*).

7. Anläggningens ventilationssystem ska vara slutbesiktigat och idrifttaget innan produktionsprocessen får påbörjas eller provdrift får genomföras, vilket innebär att samtliga filter med aktivt kol ska vara installerade och fungerande.

Utsläpp till vatten

8. Dagvatten från hårdgjorda ytor inom verksamhetsområdet ska samlas upp och ledas till ett fördröjningsmagasin med tät botten försett med utlopp som snabbt kan stängas i händelse av olycka. Innan det uppsamlade dagvattnet leds till recipient ska det passera sediment- och oljeavskiljare och kontrolleras med avseende på föroreningsinnehåll.
9. Dagvatten som kontaminerats till följd av t.ex. läckage från anläggningen, i samband med brand eller andra olyckor inom området, ska omhändertas för borttransport, återföras i biogasprocessen eller ledas till kommunalt avlopp (*se delegation*).
10. Oljeavskiljare ska vara installerad och övervakad med larm som varnar vid bristande funktion.

Kemiska produkter

11. Flytande kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras invallat på ett för ämnet beständigt och tätt underlag. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym. Vid förvaring utomhus ska skydd finnas för påkörning och det invallade området ska vara skyddat mot nederbörd.
12. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras och hanteras på sådant sätt att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte sker.

Buller

13. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån inte överstiger 45 dBA på ett avstånd av 100 meter in i Flatens naturreservat från Flatenvägen.

Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 40 dBA nattetid (kl.22.00-07.00) vid bostäder. Om bullret innehåller hörbara tonkomponenter ska denna nivå sänkas till 35 dBA. Momentana ljud får nattetid vid bostäder inte överskrida 55 dBA.

Ovan angivna begränsningsvärden ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Den första kontrollen av buller ska ske inom ett år från att anläggningen tagits i drift.

Buller under tiden för bygg- och anläggningsarbeten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

- 60 dBA dagtid (kl. 07.00-19.00) helgfri mån-fre
- 50 dBA kvällstid (kl. 19.00-22.00) helgfri mån-fre
- 50 dBA dagtid (kl. 07.00-19.00) lör-, sön- och helgdag
- 45 dBA kvällstid (kl. 19.00-22.00) lör-, sön- och helgdag

Vid enstaka kortvariga händelser som pågår högst 5 minuter per timme får angivna värden höjas med 10 dBA utom på kvällar och nätter.

Transporter med tunga fordon till och från anläggningen ska begränsas till helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00. Undantagsvis får transporter ske även under andra tider efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Kontroll

14. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som innehåller en redovisning av hur bolaget kontrollerar att villkoren i tillståndet följs. Av kontrollprogrammet ska framgå hur tillsyn, besiktning och kontroll såsom utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod ska ske. Förslag till kontrollprogram för verksamheten ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan provdrift inleds.
15. Innan större ombyggnads- eller underhållsarbeten påbörjas som medför att någon del av anläggningen helt eller delvis tas ur drift ska tillsynsmyndigheten i god tid underrättas.
16. Om verksamheten i sin helhet eller del av den upphör ska det anmälas till tillsynsmyndigheten senast sex månader före planerad nedläggning.

Risker och beredskap

17. Bolaget ska innan anläggningen tas i drift upprätta en detaljerad riskanalys för den planerade verksamheten och lämna in den till tillsynsmyndigheten. Riskanalysen ska omfatta en handlingsplan avseende de identifierade riskerna.
18. Verksamhetsområdet ska vara inhägnat och försett med stängselgrind. Anläggningen ska vara låst när den är obemannad.

Övrigt

19. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram en plan för grönkompensationsåtgärder i området. Åtgärderna ska sedan utföras inom två år efter att verksamheten tagits i drift.

Bygg- och anläggningsarbeten

20. Den tillfälliga krossverksamheten får inte påbörjas utan att tillsynsmyndigheten har underrättats om startdatum för krossverksamheten.

21. Avgående stoft och damm från hanteringen av sprängmassor ska begränsas genom varsam vattenbegjutning och stoftavskiljning vid behov. Transportband ska i möjligaste mån vara täckta.
22. Under bygg- och anläggningstiden ska dagvatten från transport-, verksamhets- och upplagsytor inom området samlas upp och ledas till en temporär anläggning för sedimentavskiljning. Vid förhöjda kvävehalter ska vattnet ledas till kommunalt avloppsnät eller omhändertas på annat ändamålsenligt sätt som tillsynsmyndigheten ska godkänna.
23. Ett av tillsynsmyndigheten godkänt kontrollprogram ska finnas för bygg- och anläggningsskedet avseende kontroll av buller och utsläpp till mark och vatten.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare åtgärder för att begränsa lukt från verksamheten. Miljöprövningsdelegationen överlåter även till tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa villkor som kan behövas för att minimera risken för spridning av släckvatten från brandbekämpning (*villkor 6 och villkor 9*).

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 19 kap. 5 § p. 11 och 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Igångsättnings tid

Verksamheten ska ha sats igång senast fyra år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Giltighetstid

Tillståndet gäller tillsvidare

Särskilda upplysningar

Bolaget ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön (26 kap. 19 § miljöbalken), samt i övrigt iakttä vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Varje år senast den 31 mars ska en miljörapport lämnas till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § miljöbalken) via Svenska Miljö Rapporteringsportalen (SMP).

Bolaget ska till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen samt utföra eller bekosta sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen (26 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken).

Enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken ska avgift betalas årligen av den som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Betalningen sker efter fakturering från Länsstyrelsen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Samråd

Samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken har ägt rum genom möte den 9 april 2010 med Länsstyrelsen och Miljöförvaltningen i Stockholm (tillsynsmyndighet). Vid mötet deltog även företrädare för Nacka kommun, Storstockholms brandförsvär, Stockholm Vatten AB och Stockholm Gas AB. Ett särskilt möte via telefon har hållits med Storstockholms brandförsvär den 22 april 2010.

Samrådsmöten med allmänhet och organisationer hölls den 12 april 2010 i Älta och den 14 april 2010 i Skarpnäck. En kungörelse om planerad verksamheten med inbjudan till mötena annonserades i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet den 1 april 2010. Annonsering har även skett i lokaltidningarna Mitt i Söderort Hammarby/Skarpnäck och Nacka Värmdö Posten den 6 april 2010.

Under perioden 31 mars till 30 april 2010 har skriftliga samråd hållits med övriga myndigheter samt organisationer som kan antas bli berörda. Inbjudan till samråd och underlag för samråd skickades ut till samtliga som bedömts vara berörda av den planerade verksamheten.

Länsstyrelsen beslutade den 7 juni 2010 att bolagets planerade verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan om tillstånd med en miljökonsekvensbeskrivning kom in till Länsstyrelsen den 17 juni 2010. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i Dagens Nyheter den 15 december 2010, i Mitt i Söderort Hammarby/Skarpnäck och Nacka Värmdö Posten den 14 december 2010. Totalt har 35 yttranden kommit in från myndigheter, föreningar och enskilda. Bolaget har bemött inkomna yttranden. Ett förslag till beslut har skickats till bolaget för kommunikation. Bolaget har lämnat synpunkter på förslaget.

Tidigare beslut

Verksamheten är inte tidigare tillståndsprövad enligt miljöbalken.

SAMMANFATTNING AV SÖKANDENS BESKRIVNING AV ANSÖKAN OCH MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Ansökan

Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken för en ny anläggning för produktion av biogas och biogödsel, på fastigheten Solvärmen 1, Skarpnäck, Stockholm stad. Verksamheten omfattas av kod 90.160 och 40.10 i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Yrkanden

Bolaget yrkar att Miljöprövningsdelegationen lämnar tillstånd till att på fastigheten Solvärmen 1:

- uppföra och driva en anläggning för en årlig produktion av maximalt 100 GWh biogas av fordonsgaskvalitet (motsvarande ca 10 500 000 Nm³) samt cirka 55 000 ton biogödsel,
- att för produktionen av biogas årligen använda ca 60 000 ton råvaror av vegetabiliskt ursprung, samt
- att bedriva de följdverksamheter som behövs för att nyttiggöra de bergmassor som sprängs loss inom fastigheten.

Bolaget hemställer vidare att Miljöprövningsdelegationen förordnar:

- att tiden för igångsättande av den ansökta verksamheten bestäms till fyra år efter det att tillståndet vunnit laga kraft,
- att tillståndet får tas i anspråk även om tillståndsbeslutet inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande), samt
- att villkor föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan, samt att den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) godkänns.

Förslag till villkor

Bolaget föreslår följande villkor för verksamheten:

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad verksamhetsutövaren i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig.
2. Blivande tillstånd får tas i anspråk först efter det att den av Stockholms stad antagna detaljplanen för området har vunnit laga kraft.

Anmälan till tillsynsmyndigheten

3. När tillståndet tas i anspråk och innan verksamheten i sin helhet eller till någon väsentlig del upphör, ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Information om startdatum för den tillfälliga krossverksamheten ska lämnas till tillsynsmyndigheten innan krossverksamheten påbörjas.

Hantering av varor och produkter

4. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras på sådant sätt att spill och läckage inte kan nå avlopp och hanteras så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten förebyggs.
5. Flytande kemiska produkter, inbegripet farligt avfall, ska förvaras invallat på ett för produkten beständigt och tätt underlag. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym. Vid förvaring utomhus ska skydd finnas för påkörning och det invallade området ska vara skyddat mot nederbörd. Tillsynsmyndigheten kan medge undantag från kraven om särskilda skäl föreligger.

Energieffektivitet

6. Verksamhetsutövaren ska genom effektivisering och hushållning sträva efter att minska den egna energianvändningen i verksamheten. Energianvändningen ska följas och årligen inrapporteras till tillsynsmyndigheten.

Buller

7. Verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, ska bedrivas så att den inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 45 dB(A) i de områden inom Flatens naturreservat som är planlagda för fritidsändamål och tillåten enstaka bebyggelse, det vill säga de områden som har beteckningen Yfi i generalplan Gpl 5525B.
8. Efterlevnaden av bullervillkor ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske vid lämplig tidpunkt efter det att verksamheten startat samt så snart det skett större förändringar i verksamheten.
9. Tillsynsmyndigheten ska, efter genomförda mätningar, meddela villkor om de eventuella åtgärder som bedöms rimliga för att ytterligare begränsa verksamhetens buller till angränsande naturområden.

Buller under byggskedet

10. Under uppförandet av anläggningen och vid tillvaratagandet av områdets överskottsmassor genom tillfällig krossverksamhet ska arbetet bedrivas så att ljudnivån från verksamheterna inte överskrider de värden som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd, Buller från byggarbetsplats, NFS 2004:15.3

Damning under byggskedet

11. Avgående stoft och damm från hanteringen av sprängmassor ska begränsas genom varsam vattenbegjutning och stoftavskiljning vid behov. Transportband ska i möjligaste mån vara täckta.

Utsläpp till luft

12. Inom anläggningen får läckage och andra utsläpp av producerad metangas sammantaget uppgå till maximalt 1,0 % av den ingående mängden metan i producerad mängd rågas. Om det vid mätning visar sig att värdet överskrids ska behövliga åtgärder vidtas för att klara värdet alternativt ska en plan för att avhjälpa överskridandet överlämnas till tillsynsmyndigheten för beslut om åtgärder.
13. Vid överproduktion av gas eller vid driftstörning ska gasen (rågas och uppgraderad gas) facklas av.

Förebyggande av luktolägenheter

14. Avsugen luft från anläggningen ska renas i kolfilter för att omhänderta eventuella illaluktande ämnen.
15. Anläggningens ventilationssystem ska vara slutbesiktigat och idrifttaget, vilket särskilt innebär att samtliga filter av aktivt kol ska vara installerade och fungerande, innan produktionsprocessen påbörjas. Detta villkor avser även eventuell provdrift.
16. Anläggningen ska drivas och underhållas på ett sådant sätt att minst två av tre aktiva kolfilter är i drift vid varje tillfälle.
17. Om luktolägenheter skulle uppstå till följd av verksamheten ska verksamhetsutövaren utreda orsakerna till detta och efter samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna.

Vattenskydd

18. Dagvatten från hårdgjorda ytor inom verksamhetsområdet ska samlas upp och ledas till ett fördröjningsmagasin med tät botten som är försett med utlopp som snabbt kan stängas i händelse av olycka. Innan det uppsamlade dagvattnet leds till recipient ska det passera reningsanläggning bestående av olje- och sedimentationsavskiljare.
19. Dagvatten som kontaminerats i samband med brand, läckage från anläggningen eller andra olyckor inom området ska omhändertas för borttransport, återföras i biogasprocessen eller ledas till kommunalt avloppsnät.

Vattenskydd under byggskedet

20. Under byggskedet ska dagvatten från transport-, verksamhets- och upplagsytor inom området samlas upp och ledas till en temporär anläggning för sedimentavskiljning. Vid kraftigt förhöjda kvävehalter ska vattnet ledas till kommunalt avloppsnät eller omhändertas på annat ändamålsenligt sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

21. Mobila drivmedelstankar, s.k. farmartankar, ska placeras i kassun eller ställas på hårdgjord yta. Tank som inte står i kassun ska förses med påkörningsskydd och spillskydd för att förhindra spill och läckage till mark och vatten.

Transporter

22. Transporter med tunga fordon till och från anläggningen ska begränsas till helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00. Undantagsvis får transporter ske även under andra tider. Gjorda undantag ska anmälas till tillsynsmyndigheten.

Transporter under byggskedet

23. Endast diesel med lägst miljöklass II ska användas i de transportfordon och arbetsredskap som används för områdets iordningsställande och anläggningens uppförande.

Tillsyn, kontroll m.m.

24. Ett av tillsynsmyndighetens godkänt kontrollprogram ska finnas för byggskedet avseende buller och utsläpp till vatten.
25. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som innehåller en redovisning av hur verksamhetsutövaren avser att kontrollera att villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.
26. Verksamhetsutövaren ska till tillsynsmyndigheten inge förslag över kontrollprogram för verksamheten senast 3 veckor innan verksamheten tas i drift.

Bolagets motivering av föreslagna villkor

Den i ansökan upprättade miljökonsekvensbeskrivningen utgör grund för villkorsförslagets omfattning och innehåll. Där det varit relevant har jämförelser gjorts med villkor i tillstånd för andra biogasanläggningar.

För krossverksamheten har bolaget föreslagit villkor som är identiska med eller sådana som täcker in de villkor som beslutades av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i den numera obsoleta anmälan om krossverksamhet.

Eftersom bulleremissionerna från transporter inom verksamhetsområdet beräknas bli högst marginella är bulleremissionerna från biogasanläggningen i det närmaste konstanta oavsett tid på dygnet och veckodag. Bolaget anser därför att det saknas skäl att föreslå villkor med olika begränsningsvärden för dag och natt respektive för vardag och helg. Det föreslagna villkoret med begränsningsvärde har utformats så att det endast reglerar bullerspridningen in i naturområdet sydväst om Flatenvägen. Begränsning av buller i andra riktningar är inte motiverat då dessa vetter mot Tyresövägen. Knytningen till detaljplanens bestämmelser gör villkoret tydligt och i linje med vad som åsyftas med områden för rörligt friluftsliv i Naturvårdsverkets allmänna råd (SNV RR 1978:5 rev. 1983), nämligen "områden som planlagts för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv". Vid bedömningen av vad som utgör ett för

verksamheten rimligt och ändamålsenligt begränsningsvärde har även beaktats att buller från verksamheten maskeras i det närmaste helt av det omfattande vägtrafikbuller som dagtid, såväl vardagar som helgdagar, täcker området. Miljönyttan av ett strängare bullervillkor än vad bolaget föreslår kan inte generellt förväntas överväga kostnaderna för de åtgärder som skulle krävas. Att nå immissionsnivåer på 35-40 dB(A) kan anses vara relevant endast i tidigare ostörda områden (i det här fallet Flatenområdets mest centrala delar). Tillsynsmyndigheten bör dock ha möjlighet att efter mätningar och särskilda överväganden föreskriva krav på kompletterande bullerskyddsåtgärder om det visar sig vara miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.

Bolagets motivering av begäran om verkställighetsförordnande

Tillgången till biogas som fordonbränsle har bedömts vara avgörande för att antagna kommunala klimatmål och även nationella klimatmål, ska kunna nås. Stockholmsregionen har i dag en allt för låg produktionskapacitet, samtidigt som efterfrågan på biogas förväntas öka kraftigt det närmaste decenniet. Anläggningen har beviljats bidrag från Naturvårdsverkets för lokala klimatinvesteringar (KLIMP).

Parallellt med tillståndprocessen har det pågått ett kommunalt detaljplanearbete. Planen har dock överklagats till regeringen och har ännu inte vunnit laga kraft.

Mot bakgrund av det allmänna intresset och vad som i övrigt anges ovan önskar bolaget att tillståndsärendet handläggs skyndsamt. Vidare yrkar bolaget på att beslutet får verkställas och igångsättning kan ske utan hinder av eventuella överklaganden.

Bolaget har yrkat på en igångsättningstid på fyra år. Det är bolagets intention att starta verksamheten så snart som möjligt och i bästa fall redan ett år efter det att tillstånd lämnats. Yrkandet för en längre tillåten igångsättningstid motiveras enligt följande:

- Anläggningen består delvis av ny teknik.
- Råvarutillförseln måste tryggas genom avtal med leverantörer.
- Logistik rörande råvaru- och biogödseltransporter ska planeras.
- En flexibilitet avseende igångsättningstid är dessutom motiverad i syfte att uppnå en så effektiv byggnation och produktionsstart som möjligt.

Bolaget vill understryka att verksamheten och dess lokalisering har stöd i såväl detaljplan som översiktsplan, liksom i den regionala utvecklingsplanen RUFS.

Verksamhetsbeskrivning

Omfattning

Ansökan omfattar uppförande och drift en anläggning för produktion av biogödsel och biogas för uppgradering till fordonsgaskvalité (verksamhetskod 40.10 och

90.160 i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet, på del av fastigheten Solvärmen 1 i Skarpnäck i södra Stockholm. Ansökan omfattar en produktion av maximalt 100 GWh fordonsgas per år. Detta motsvarar omkring 10 500 000 Nm³ (Nm³ är gasvolym vid 0 °C, 101,325 kPa) biogas av fordonskvalitet per år samt en produktion av biogödsel till omkring 55 000 ton per år. Vid anläggningen kommer det inte att finnas gas med högre tryck än 10 bar och distributionen till planerat biogasnät sker vid 4 bar.

Ansökan omfattar även drift av mobil krossverksamhet under cirka 4 månader inför etableringen av biogasanläggningen. Mängden berg som kommer att sprängas och krossas uppgår till cirka 160 000 ton. Upplag för krossmassor planeras i östra delen av fastigheten.

Anläggningens utformning - Teknisk Beskrivning

Mottagning och lagring av råvara

Råvaran består främst av vegetabiliska restprodukter från livsmedelsindustrin, sekunda spannmål samt grönmassa och kvarnrester. Inga animaliska biprodukter kommer att hanteras. All råvaruhantering kommer att ske i slutna system. Lossning av fasta råvaror kommer att ske inomhus. Anläggningen byggs för att kunna ta emot och processa olika slags vegetabiliska råvaror. Den årliga råvarumängden till anläggningen planeras bli omkring 60 000 ton, varav cirka 15 000 ton vegetabiliska industriella restprodukter, cirka 25 000 ton sekunda spannmål och cirka 20 000 ton av grönmassa och kvarnrester. Endast råvara för omgående förbrukning kommer att hanteras och ingen längre lagring kommer att ske vid anläggningen. Råvarorna kan indelas i våta industriella biprodukter, fasta industriella biprodukter och grönmassa samt spannmål och grönmassa.

Våta industriella biprodukter, t.ex. glycerol från biodieselproduktion och drank från etanoltillverkning kommer att transporteras till anläggningen i tankbilar där råvaran pumpas direkt från tankbil till bufferttank för lättflytande råvara. Mottagning av råvara kommer att ske kontinuerligt. Två stora bufferttankar, i storleksordningen 50 - 100 m³, är planerade att byggas för att ge möjlighet att åtskilja olika vätskor.

Fasta industriella biprodukter (icke-animaliska råvaror av sekunda kvalitet från livsmedelsindustrin) och grönmassa (ensilerade omställningsgrödor, t.ex. vall och majs inkl. blast), lossas direkt i en 500 m³ stor blandningstank. I tanken sker blandning med rejektvatten från avvattning av rötat biogödsel innan det pumpas till rötchkammrarna. Lagring av grönmassan sker lokalt hos lantbrukare tills transport sker till biogasanläggningen. Leveranser av fasta industriella biprodukter och grönmassa kommer att ske löpande så att hantering och mellanlagring vid anläggningen minimeras och endast behöver ske i blandningstanken.

Sekunda spannmålskärnor, transporteras till anläggningen med lastbil där det tippas i en tippficka belägen inuti en byggnad. Tippfickans volym dimensioneras för att

kunna ta emot 30 m³ åt gången. Spannmålen transporteras från tippfickan med en elevator till två stycken 2500 m³ stora spannmålssilos för mellanlagring. Från silos skruvas spannmålsskärnor med transportskruv till rötammare. Innan inmatning i rötammare passerar kärnorna skivkvarnar för mekanisk bearbetning och en quick-mixer för uppblandning med rejektivatten från avvattning av rötat biogödsel.

Processkemikalier

En specialanpassad flytande järnklorid kan komma att användas i processen. Järnkloriden levereras med tankbil direkt till en 50 m³ stor lagringstank, som kommer att vara isolerad och uppvärmd. Från lagringstanken pumpas järnklorid till en blandningstank för inblandning innan pumpning av substrat sker till rötammare. Mängden järnklorid kommer att hållas på en låg nivå och maximalt 1000 m³ per år. För att förhindra läckage från hantering av järnklorid kommer järnkloridtanken att vallas in med betongelement. Invallningen kommer att rymma hela tankens volym plus 10 % av tankens volym. Invallningen kommer att skyddas från regnvatten. Lossning av järnklorid kommer att ske över spilltråg samt i toppen av tanken för att minimera risk för läckage vid eventuellt slangbrott eller handhavandefel.

Rötning

Tre stycken rötammare kommer att installeras med en total volym om 18 000 m³. I rötammarna omvandlar mikroorganismer organiskt material till biogas. En optimal nedbrytningsprocess i rötammaren förutsätter en temperatur kring 38°C. Temperaturen regleras genom värmning eller kylning av ingående råvara.

Gasutjämning

Från rötammarna leds producerad biogas till en gasklocka som är integrerad med ett lager för flytande biogödsel. Gasklockans syfte är att jämna ut flödet av gas till gasuppgraderingsanläggningen så att ett stabilt systemtryck upprätthålls. Vid varje tillfälle kommer maximalt 1 500 Nm³ biogas av omkring 60 % metanhalt att finnas på anläggningen, vilket motsvarar 650 kg metan.

Gasuppgradering

För att kunna användas biogas som fordonsbränsle behöver gasen uppgraderas (renas från bl.a. koldioxid så att andelen metan i gasen ökar). Risken för utsläpp av metan från anläggningen är störst via uppgraderingsanläggningen. Vattenskrubberteknik planeras att användas för uppgradering av biogas. Planerad uppgraderingsteknik garanterar att metanläckaget från uppgraderingsanläggningen understiger 0,5 %.

Uppgraderad gas från anläggningen levereras i en markförlagd ledning.

Gasfackla

All biogas som vid driftstörning i produktions- eller distributionsledet av olika anledningar inte kan matas ut på biogasnätet kommer att förbrännas i en gasfackla.

Gasfacklan dimensioneras för att kunna bränna hela volymen producerad biogas vid full drift, vilket motsvarar 2 400 Nm³/h.

Biogödsellagring

Biogödseln vid planerad anläggning kan delas upp i en helt obehandlad biogödsel, en flytande biogödsel (rejektvatten från avvattning av rötat material) och en torrare biogödsel (avvattnat rötat material). All transport av biogödsel från anläggningen sker i slutna tankbilar.

Flytande biogödsel leds till en gastät 5 000 m³ stor biogödselbrunn. Från brunnen kan gödseln återföras till processen eller levereras till bort som gödselmedel. Biogödselbrunnen kommer att vara täckt med ett dubbelmembrantak som samlar upp biogas och som integreras med gasklockan för att upprätthålla rätt systemtryck (1 – 10 mbar), samt skapar ett jämnare biogasflöde till uppgraderingsanläggningen.

Den torrare biogödseln kommer att mellanlagras i en tät och luktfri torrslamsilo som byggs i anslutning till avvattningsutrustningen.

Luftbehandling

All utgående ventilationsluft från anläggningen kommer att samlas upp och ledas genom filter med aktiv kol. Tre stycken aktiv kolfilter kommer att installeras i syfte att uppnå en god redundans och möjliggöra byte av aktiv kol samt service med minimal risk för luktolägenheter från biogasanläggningen. Underhåll på filtret beräknas ske en gång per år. Anläggningen kommer alltid att drivas så att minst två av tre aktiv kolfilter vid varje tillfälle är i drift.

Avloppsvatten

I processen för uppgradering av biogas till fordonskvalitet används kommunalt vatten, som till stor del kommer att återcirkuleras i processen. Allt överskottsvatten från processen avleds till kommunalt avlopp tillsammans med sanitärt avloppsvatten och vatten från rengöring av utrustning inom anläggningen. Maximalt beräknas 10 m³ vatten förbrukas per dygn.

Dagvatten

Dagvatten från hårdgjorda ytor och tak inom verksamhetsområdet samlas upp i ett dikessystem med tät botten som mynnar i ett fördröjningsmagasin med en volym på ca 160 m³ med tät botten. Fördröjningsmagasinet kommer även att kunna fungera som ett haveriskydd där kontaminerat vatten från en eventuell olycka kan samlas upp genom att det kommer att ha ett strypt utlopp med en avstängningsventil. Från magasinet leds vattnet till ett sandfång och en oljeavskiljare. Därefter passerar dagvattnet ytterligare ett dike innan det når fastighetsgränsen. Vid fastighetsgränsen installeras en brunn där provtagning av utloppsvattnet kan genomföras. Efter fastighetsgränsen leds vattnet ut i en slänt och rinner vidare mot Vägverkets trumma. Fastigheten kommer att konstrueras så att volymen av en rötkammare kan omhändertas inom fastigheten.

Avfall

Biogasanläggningen byggs som ett slutet kretslopp och endast marginellt produktionsavfall beräknas uppstå vid normal drift. Avfall från personalutrymmen och underhållsarbeten kommer i möjligaste mån källsorteras samt hanteras på ett miljöriktigt vis. Farliga avfall som uppstår i verksamheten utgörs främst av spillolja, glykol samt tomma kärl för olja och glykol. Farligt avfall kommer att sorteras och förvaras inom speciellt avsedda utrymmen innan bortlämning sker.

Energi

Anläggningens värmebehov för uppvärmning av ingående råvara till rötammarna bedöms kunna täckas med egenproducerad biogas samt intern värmeåtervinning. Värmebehovet beräknas uppgå till omkring 6 100 MWh. Kraftförsörjning av motorer och pumpar och som backup till uppvärmning kommer att ske med el. Elförbrukningen uppskattas till 6 000 – 8 000 MWh per år.

Miljökonsekvensbeskrivning under driftfasen

Bolaget anför bland annat följande i miljökonsekvensbeskrivningen:

Yt- och grundvatten

Fastigheten avvattnas idag naturligt mot Ältasjön. Även efter att anläggningen har byggts kommer avrinnande nederbörd att ledas mot sjön. Ältasjön är känslig för tillförsel av näringsämnen. Dagvattenhanteringen utformas så att dess påverkan på Ältasjön minimeras. Enligt beräkningar kommer tillförseln av föroreningar att öka något jämfört med dagens situation. Sett till sjöns totala belastning är dock ökningen mycket liten. Ältasjön kommer inte att utsättas för ökade vattenflöden till följd av verksamheten. Risken för att sjön ska nås av föroreningar vid olycka på anläggningen eliminerats genom att särskilda haveriskydd installeras som kan samlas upp eventuellt förorenat vatten för omhändertagande. Biogasanläggningen kommer i sig inte att generera några utsläpp till närliggande yt- och grundvattenområden. Allt processvatten kommer att ledas till kommunalt avlopp eller transporteras bort som biogödsel. All biogödsel och råvaror kommer att hanteras och lagras i slutna system så att regnvatten inte kan komma i kontakt med dessa och därmed inte förorena dagvatten från området. Process- och dagvattenhanteringssystem utformas så att omhändertagandet av dagvattnen på tomtmark uppfyller de krav som finns i Stockholm stads dagvattenstrategi samt så att Ältasjön inte belastas av föroreningar eller ökade flöden från planerad anläggning vid normal drift såväl som vid eventuell olycka.

Naturmiljö, rekreation och landskapsbild

Naturmiljön påverkas främst genom att vissa habitat och biotoper knutna till områdets eklandskap försvinner när marken exploateras. Rekreativvärden kan i någon mån komma att påverkas negativt av transporter på Flatenvägen till och från anläggningen, liksom av buller från anläggningen. Landskapsbilden påverkas av att anläggningen framträder visuellt. För att begränsa påverkan på områdets ekbestånd och olika eklevande arter har det i detaljplanen säkerställts att en 50 m bred

ekkorridor i nord-sydlig riktning ska bevaras. För att verksamheten ska påverka områdets rekreationsvärden och landskapsbild så lite som möjligt har bl.a. föreslagits att transporter till och från anläggningen endast får ske under vardagar mellan kl. 7-18. Vidare kommer bullerreducerande åtgärder att vidtas på anläggningen i syfte att följa rekommenderade riktvärden. Längst med Flatenvägen och längs den vall som kommer att anläggas mot Tyresövägen kommer trädplanteringar att utföras. För att ytterligare begränsa anläggningens inverkan på landskapsbildens kommer byggnaderna att ges en dov färgsättning. Anläggningen kommer att delvis vara synlig från västlig och östlig riktning, varför åtgärder som minskar denna påverkan införs i form av etablering av träd för ökat insynsskydd.

Luftmiljö

Transporter till och från anläggningen ger upphov till utsläpp av bl.a. kväveoxider och partiklar. Verksamhetens nettoutsläpp torde dock bli låga eftersom anläggningen inte bara genererar transporter utan också producerar biogas som kan ersätta diesel och bensen. Beräkningar visar att cirka 1 % av biogasproduktionen åtgår för att kompensera transporterna till och från anläggningen.

Risken för att luktolägenheter ska uppstå är reell men liten. Vid normal drift bedöms inte lukt vara ett problem. Råvarorna vid anläggningen utgörs av vegetabiliska råvaror, som medför betydligt mindre risk för luktproblem jämfört med användning av mer fett- och proteinrika råvaror, som exempelvis matavfall. I den planerade anläggningen har man valt att installera tre stycken aktiv kolfilter som ansluts till samtliga tankar och andra potentiella luktkällor, inklusive utgående luft från uppgraderingsanläggningarna. Denna åtgärd, tillsammans med att råvaror för anläggningen är vegetabiliska, medför att risken för luktolägenheter bedöms som mycket liten. Vid service av anläggningen och vid eventuellt haveri kan dock luktproblem inte helt uteslutas.

Klimatpåverkan

Anläggningen kommer att bidra till att användningen av biogas som fordonsbränsle kan öka, vilket är positivt ur klimatsynpunkt genom att utsläpp av fossil koldioxid kan minska. Vid anläggningen finns risk för små utsläpp av metan, särskilt vid gasrening och vid lagring av biogödsel. Metan är en aggressiv växthusgas och utsläpp till atmosfären bör så långt möjligt undvikas. För att minimera utsläpp används en väl beprövad och effektiv teknik för gasrening och brunnen, där biogödsel lagras, kommer att förses med ett gastätt tak.

Buller

De bullertillskott som kan förväntas tillkomma i och med etableringen av biogasanläggningen är industribuller och buller från en ökad andel tung trafik på främst Flatenvägen. Bullerberäkningarna visar att tillskottet av tillkommande 40 fordonsrörelser på Flatenvägen inte har någon mätbar effekt på ekvivalentnivån i området. Trafiktillskottet medför dock en ökning i antalet maxnivå-händelser (passager). Resultatet av beräknat industribuller visar att biogasanläggningen

orsakar buller. Inga bostäder för permanent bebyggelse erhåller dock över 40 dBA från biogasanläggningen. Det närliggande friluftsområdet klarar inte ett riktvärde på 35 dBA utan bullerdämpande åtgärder. Vårdhemmet norr om Tyresövägen berörs av nivåer av ungefär 40 dBA från anläggningen. Samma område utsätts för över 60 dBA ekvivalent ljudnivå från Tyresövägen, som är den dominerande trafikbullerkällan i området. Trafikbullret från Tyresövägen dominerar även över den tillkommande biogasanläggningen. Ljudnivåerna från industrin är betydligt lägre än ljudnivåerna från vägarna i omgivningen.

Fasta bullerkällor kommer om möjligt att installeras i enskilda utrymmen. Där det inte är möjligt kommer andra ljudabsorberande åtgärder att vidtas. Till exempel kommer skärmar i form av väderskydd över gasreningen att installeras för att reducera ljudspridningen väster- och söderut. För att minimera bullerstörningarna kommer transporter att ske dagtid vardagar. Anläggningen kommer att utformas för att följa de riktvärden som av naturvårdsverket fastslagits för nyetablering av industri i närhet till rekreationsområden.

Transporter

Det totala antalet transporter med råvara till anläggningen bedöms uppgå till omkring 10 stycken per vardag (20 transportrörelser per dag). Det totala antalet transporter med biogödsel från anläggningen bedöms uppgå till omkring 5-8 stycken per vardag (10-16 fordonsrörelser per vardag). Sammantaget innebär ovanstående att 30 till 36 fordonsrörelser per vardag beräknas ske med råvara in och biogödsel ut från anläggningen. Ur trafiksäkerhetssynpunkt kan situationen längs Flatenvägen försämrats något till följd av transporter till och från området. I samband med att staden upprättade en ny detaljplan för området identifierades ett behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder längs Flatenvägen.

Risk och säkerhet

Anläggningen kommer att utformas så att anläggningens alla delar, som hanterar gas, utförs så att de avstånd till intilliggande byggnader och verksamheter och vägar som rekommenderas av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och Gasföreningen följs. I den riskbedömning som utförts har ett antal olycksscenarier analyserats och värderats. Etablering av verksamheten innebär en ökad risk jämfört med noll-alternativet (då ingen anläggning uppförs). Med avseende på påverkan på människors liv och hälsa för tredje man, är det scenarier förknippade med trafiken på intilliggande vägar som innebär störst risk (avåkning samt olycka vid transporter med farligt gods). För miljön så innebär släckvatten till följd av självantändning i spannmål samt olyckor förknippade med transport av farligt gods på Tyresövägen störst risk. För att minimera risker kommer en vall mellan anläggningen och Tyresövägen att uppföras. Längs Flatenvägen ska skyddsräcken eller liknande finnas längs gasreningen för att förhindra att avåkande fordon når denna. För att förhindra självantändning av spannmål samt hantering av släckvatten föreslås rutiner för att undvika lång lagringstid och en invallning av anläggningen för att undvika utsläpp till dagvatten.

Miljöeffekter och konsekvenser under anläggningsfasen

Både schaktning och uppfyllnad av fastigheten måste ske för att nå planerad bashöjd. Eftersom området till stora delar består av berg kommer sprängning att krävas. De utsprängda massorna kommer att krossas på fastigheten och användas för uppfyllnad av området. Projektet kommer att vara självförsörjande på grova uppfyllnadsmassor. Sprängningsarbeten beräknas pågå under en månad och krossning kommer att ske under cirka 4 månader. Skyddsvallen mot Tyresövägen kommer också att byggas av schaktmassor från området. Genom att krossa massorna på fastigheten besparas ett stort antal transporter som annars hade krävts för att först transportera bort massorna från området för krossning och sedan tillbaka. Projektet beräknas ge ett massöverskott som kommer att bortföras från området efter krossning. Utforslingen av krossade schaktmassor kommer att kräva cirka 3 000 lastbilstransporter. Vibrationer kan uppstå i samband med sprängning. Det finns två närliggande fastigheter till området, kraftvärmeverket cirka 50 m väster om området samt ett hus för föreningsverksamhet cirka 250 m öster om området. Vibrationsmätare kommer att placeras vid fastigheterna under sprängningarna. Buller under anläggningstiden kommer att medföra en negativ påverkan i närområdet. För att minimera den negativa påverkan på närliggande rekreationsområdena kommer ett antal skyddsåtgärder att vidtas. Påverkan på djurlivet i närområdet till följd av buller under anläggningstiden har inte undersökts. Negativ påverkan kan inte uteslutas. Påverkan bedöms dock som tillfällig och risken för bestående påverkan är sannolikt liten. Närmaste bostäder ligger cirka 300 – 450 från området, med Tyresövägen, emellan. Dessa bedöms inte påverkas av buller och vibrationer under anläggningstiden.

Vid sprängningsarbeten kan kväve från så kallade ”bomsalvor” och spill av sprängmedel lösas i dagvattnet. Även från upplag av krossmassor kan kväveläckage från ej detonerat sprängmedel inträffa. Större utsläpp av kväve från området kan påverka recipienten Ältasjön negativt då kväve stimulerar tillväxten av alger. Framförallt bör kväveutsläpp begränsas under vår och sommar då påverkan av kväve på algutväxten är som störst. Under basiska förhållanden kan kväve omvandlas till ammoniak vilket är toxiskt. En konsekvens av utsläpp av kväve är att under syrefattiga förhållanden kan mängden löst syre ytterligare minska i vattnet. Fyra olika sprängmedel kommer att användas. Sprängämnet pumpas ner till borrhål i berget där sprängämnet detoneras. Sprängämbesblandningen skall enligt leverantören ha god vattenbeständighet och ha låg löslighet i vatten. Samtliga sprängämnen innehåller ammoniumnitrat. Mängden sprängrester minimeras genom noggrant laddningsarbete och korrekt användande av produkterna.

Planförhållanden och Lokalisering

Verksamheten är planerad att förläggas på fastigheten Solvärmen 1 i Skarpnäck i södra Stockholm. Området ligger mellan Tyresövägen och Flatenvägen i anslutning till ett lokalt värmeverk och är planlagt för industri.

Närmaste bostäder ligger i Skarpa By (Skarpnäcks Gårdsväg och Tåtorpsvägen) och i Skarpnäcks Gård (Flygfältsgatan och Luftfartsgatan). Avståndet till de närmaste husen (ett vårdhem beläget på Skarpnäcks Gårdsväg), är drygt 300 meter från verksamhetsområdets västligaste del. Närmaste övriga bostäder ligger cirka 400-450 meter från verksamhetsområdets västligaste del. Närmaste skolor (förskolor), ligger drygt 500 meter nordväst om verksamhetsområdets västligaste del. Ett värmeverk och Tyresöleden ligger mellan bebyggelsen och området. Cirka 600 meter sydväst om området finns ett koloniområde. Avståndet till bostadsområdet Älta, öster om området, är ca 1,3 km.

Området omfattas inte av några riksintressen och ingår inte i något skyddat område. Direkt norr och söder om området breder Flatens naturreservat ut sig och i närområdet finns ett antal entréer till naturreservatet. Närmaste entré ligger söder om Flatenvägen, strax väster om det aktuella området. Inom Flatens naturreservat finns ett antal fornlämningar. Det finns inga kända fornlämningar inom själva verksamhetsområdet och inget som tyder på att det skulle finnas okända fornlämningar i området. Öster om området ligger Ältasjön och nordväst om Ältasjön ligger Nackareservatet och ett riksintresseområde för friluftsliv, Nacka-Erstavik. Cirka 1,3 km norr om verksamhetsområdet (nedströms Ältasjön) finns Natura 2000-området Söderbysjön-Dammtorpssjön.

I den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2010), nämns att lämpliga platser för biogasanläggningar i länet kan vara i Brista och i Skarpnäck. Skarpnäck lyfts specifikt fram som en plats där ett väsentligt tillskott till biogasproduktionen (baserad på restprodukter och jordbruksgrödor), kan tillkomma. Planen nämner också att Skarpnäcksanläggningen ska integreras i ett förnyat gasledningsnät i regionens centrala delar som möjliggör även gasleveranser till ett ökat antal gastankställen.

I översiktsplan för Stockholm, som antogs i mars 2010, betecknas aktuellt område som område för stadens tekniska försörjning. I översiktsplanen beskrivs de globala klimatförändringarna som en av vår tids största utmaningar. Det krävs betydande ansträngningar från staden och från alla som bor och verkar i Stockholmsregionen för att målet om en fossilbränslefri stad till år 2050 ska kunna uppnås. En av de största utmaningarna för regionen är att minimera trafiksektorns klimatpåverkan. Det är bl.a. viktigt att det finns en väl fungerande infrastruktur för produktion och distribution av alternativa drivmedel. I översiktsplanen anges även att staden ska värna kvarvarande områden med tillräckliga skyddsavstånd till bebyggelse.

Under 2009-2010 har detaljplanen för del av Solvärmen 1 ändrats. Den ändrade detaljplanen, som anger att en biogasanläggning får uppföras, antogs av Stadsbyggnadsnämnden den 12 maj 2010. Planen har ännu inte vunnit laga kraft. Den ändrade detaljplanen möjliggör uppförande av en produktionsanläggning för biogas. I planen får högsta totalhöjd över nollplanet vara maximalt +56 m över havet, vilket innebär en högsta byggnadshöjd på 25 m (räknat från nivån +31 m

över havet). Silobyggnaderna och rötkammare ska färgsättas i en dov kulör för att minska påverkan på landskapsbilden. I västra delen av planområdet, mellan biogasanläggningen och värmecentralen, säkerställs ett 50 meter brett skogsområde som spridningskorridor för ek och eklevande insekter. Större delen av spridningskorridoren avsätts som allmän platsmark NATUR i planen. Inom området närmast byggnaderna för biogasanläggningen anger detaljplanen att ekar med en stamdiameter över 30 cm endast får fällas på grund av säkerhetsskäl samt att marklov krävs. Utmed Tyresövägen ska en skyddsvall och trädplantering finnas. I beslutsprotokollet från Stadsbyggnadsnämnden 2010-05-12 angående antagande av detaljplanen ges Stadsbyggnadskontoret i uppdrag att se till att de träd som återplanteras längs med Flatenvägen och Tyresövägen redan från början är stora och täta samt att se till att anläggningen ges ett tydligare arkitektoniskt uttryck.

Alternativ lokalisering

Alternativa lokaliseringar har behandlats i en Lokaliseringsstudie för etablering av biogasanläggning i Stockholm.

Processen för att hitta och utvärdera olika lokaliseringar för biogasproduktion i Stockholmsområdet har pågått i flera omgångar. År 2006 gjordes en kartstudie där områden i Stockholms län togs fram. De aspekter som beaktades var; närhet till jordbruksarealer, närhet till befintligt stadsgasnät, möjlighet till samordning med annan avfallsbehandlingsaktivitet som kan komma att generera biogas, avstånd från bostadsområden, tillgänglig mark om 3 ha samt standard på närliggande vägar.

I ett andra steg i processen att hitta lämpliga lokaliseringar har samråd skett med Stockholms stad. Områden som visat sig vara lämpliga med avseende på planerad markanvändning har tillkommit, exempelvis områden planlagda för industriell verksamhet eller där endast mindre planändringar krävts. Andra områden har istället avförts då det framkommit att de planerats för andra ändamål. De lokaliseringalternativ som presenteras i studien är resultatet från kartstudien och efterföljande diskussioner med kommunala företrädare. Närheten till jordbruksarealer har varit styrande vid kartstudien. Kommunal markplanering har varit styrande vid diskussioner med kommunala företrädare.

Alternativ som tidigare har diskuterats för biogasetableringar men som av olika anledningar inte är aktuella längre är Kista, Tullinge, Högdalen, Länna och Jordbro samt Larsboda, Vinsta och Lunda. Kista avfördes på grund av att annan exploatering var planerad i området. Tullinge avfördes för att bostäder planerades i området. Högdalen avfördes då en LNG-anläggning planeras och kvarvarande utrymme (< 2 ha), inte bedöms tillräckligt för en biogasanläggning. Länna och Jordbro avfördes på grund av att tillräckligt utrymme inte fanns. Larsboda avfördes då annan exploatering planerades i området. Vinsta avfördes då lokaliseringen inte bedömdes möjlig på grund av Förbifart Stockholms dragning. Lunda avfördes då pågående markanvändning och markavtal inte rymde etablering av en biogasanläggning.

De alternativ för en biogasanläggning som har studeras vidare mer i detalj är Brista och Hagby i norr samt Vårsta, Sofielund, Skarpnäck och Skrubba i söder. Ingen av lokaliseringarna bedöms direkt olämplig för etablering av biogasanläggning. Skrubba och Vårsta bedöms däremot i dagsläget som mindre fördelaktiga än övriga platser då de inte i samma grad som övriga platser bedöms ligga i linje med kommunala markanvändningsplaner.

Den kommunala planeringen anger för vilka ändamål olika områden anses mest lämpade. Lokaliseringar i linje med kommunal planering uppfyller därmed miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden (3 kap 6§). Kommunal planering pågår kontinuerligt och markanvändningsplaner ändras med tiden för att bättre motsvara förändrade förutsättningar och behov. Både Skrubba och Vårsta kan därför med tiden bli mer fördelaktiga än vad de har bedömts vara i dagsläget.

Brista, Hagby och Sofielund ligger mer än 500 m från bostäder, i anslutning till avfallsanläggningar och är därmed lämpliga även för rötning av avfall som kan medföra luktproblem, såsom animaliska restprodukter och matavfall. Avståndet till bostäder för Vårsta, Skarpnäck och Skrubba är 200-500 m och därmed endast lämplig för rötning av vegetabiliska restprodukter, energigrödor och sekunda spannmål. Behovet av biogas i Stockholm är så stort att en anläggning inte räcker för att fylla behovet. Enligt miljöbalken 3 kap 6§ gäller att "mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov". I enlighet med miljöbalken bör därför Brista, Hagby och Sofielund prioriteras för produktion av biogas genom rötning av animaliska restprodukter och matavfall där ett längre avstånd till bostäder krävs. Därutöver anges i miljömålet God bebyggd miljö att minst 50 % av hushållsavfallet ska återvinnas nationellt genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling samt att minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker i länet ska återvinnas genom biologiskbehandling. För att öka möjligheterna att uppnå de nationella och regionala miljömålen bör eventuella röttningsanläggningar i Brista, Hagby och Sofielund anpassas för att tillåta rötning av animaliska restprodukter och matavfall. Vårsta, Skarpnäck och Skrubba bör istället prioriteras för produktion av biogas genom rötning av vegetabiliska restprodukter, energigrödor och sekunda spannmål. För produktion av biogas från vegetabiliska restprodukter, energigrödor och sekunda spannmål framstår Skarpnäck som mest fördelaktig då Skrubba och Vårsta inte till samma grad ligger i linje med kommunala markanvändningsplaner.

För produktion av biogas från animaliska restprodukter och matavfall framstår Hagby som mest fördelaktig då anslutningsvägarna till större väg bedöms bättre än för Sofielund och då Hagby ligger närmare biogasnätet i Stockholm än Brista. Alla tre alternativ får dock anses väl lämpade för biogasproduktion. För Brista kan dock lokal avsättning för biogasen vara att föredra framför en anslutning till Stockholms

biogasnät. Samtliga utredda områden ligger i eller i anslutning till olika skyddsvärda områden. Åtgärder av olika slag för att minska omgivningspåverkan kan därför komma att krävas vid samtliga utredda lokaliseringar.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att ingen produktionsanläggning för biogas byggs. Lokalt innebär nollalternativet att området på fastigheten Solvärmen 1 inte exploateras i dagsläget. Detaljplanen som antogs den 12 maj 2010, men som ännu inte vunnit laga kraft, anger förutsättningar för en biogasanläggning på platsen. Det är alltså möjligt att även om området inte exploateras nu så kan en biogasanläggning åter bli aktuell på platsen på sikt. Uppförs ingen biogasanläggning kan det medföra att biogastillgången i Stockholm på sikt blir otillräcklig och att färre fordon kan drivas på biogas. Om fossila drivmedel används medför det större utsläpp av växthusgaser jämfört med om fordonen drivs med biogas.

lakttagande av hänsynsregler och platsvalsregler

Kunskapskravet

Bolaget har lång erfarenhet (17 år) av produktion av biogas som fordonsbränsle och för uppvärmning, industriändamål, m.m. Bolaget har den erfarenhet och kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador eller olägenheter som kan orsakas av verksamheten vid anläggningen.

Bästa möjliga teknik

Anläggningar och utrustningar kommer att vara helt nya och tomten kommer att disponeras för hög effektivitet och säkerhet. Anläggningens tekniska komponenter har valts med god kännedom om branschen, erfarenheter från andra anläggningar och hög kompetens inom aktuella teknik- och processområden. Som exempel har bolaget valt att installera tre stycken aktiva kolfilter som ansluts till samtliga tankar och andra potentiella luktkällor, inklusive utgående luft från uppgraderingsanläggningen.

Vid designen av anläggningen har bolaget valt att utvärdera hela anläggningens möjliga metanläckage och inte bara uppgraderingsanläggningens. Bolaget har arbetat tillsammans med leverantörer i syfte att minimera metanläckaget så effektivt som möjligt, snarare än att komplettera med teknik för förbränning av utgående luft. Det har bl.a. inneburit att bolaget valt att installera en gastät biogödselbrunn.

Den alternativa teknik som idag finns tillgänglig för förbränning av utgående luft och för minimering av metanläckage från uppgraderingsanläggningen innebär väsentliga mer investeringar och tekniken är relativt oprövad i fullskalig drift. Vid en utvärdering av teknik för uppgradering av biogasen till fordonsgaskvalitet har en komplett klimat- och energianalys genomförts i enlighet med miljömärket Svanens kriterier för miljömärkning. Den visar att även om andra tekniker kan garantera så lågt som 0,1 % metanslip så sker det på bekostnad av en ökad energianvändning

som en sett ur ett helhetsperspektiv leder till sämre klimatprestanda. Den valda tekniken för uppgraderingen har en CO₂-belastning på 0,24 kg/Nm³, medan den alternativa metoden med lägre metanslip har en motsvarande belastning på 0,33 kg/Nm³. Anledningen till den lägre CO₂-belastningen är främst att den planerade anläggningen inte har ett stort värmebehov. Sammantaget bedöms den nya verksamheten uppfylla miljöbalkens krav på bästa möjliga teknik.

Försiktighetsprincipen

Anläggningens utformning och placering på den valda platsen är gjord med avsikt att åstadkomma minsta möjliga påverkan på naturmiljön och på människors hälsa och säkerhet. Försiktighetsprincipen tillämpas i bolagets metodval, egenkontroll samt val av kemiska produkter i syfte att förebygga påverkan på miljön och på människors hälsa. De åtaganden om skyddsåtgärder och försiktighetsmått samt förslag till villkor som bolaget gör i ansökningshandlingarna, ger uttryck för en korrekt tillämpning av försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik.

Produktvalsprincipen

Bolaget väljer i möjligaste mån miljömärkta kemiska produkter, som med bibehållen funktion innebär minst risk för skador på människors hälsa och på miljön.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna

Genom att utnyttja biogas och biogödsel som är förnyelsebara resurser bidrar den sökta verksamheten till att förbättra samhällets hushållning med energi och naturresurser. Vid drift och underhåll strävar bolaget så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat, att bidra till resurshushållningen.

Lokaliseringsprincipen

Bolaget bedömer att den valda platsen är den bästa utifrån hushållnings- och miljösynpunkt samt att den är lämplig med hänsyn till att ändamålet med verksamheten ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Skälighetsprincipen

Bolagets överväganden och förslag i fråga om skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått samt villkorsförslag m.m. har skett mot bakgrund av skälighetsregeln i 2 kap. 7 § miljöbalken.

Skadeansvarsprincipen

Bolaget är medvetet om skadeansvarsprincipen. Skador och olägenheter förebyggs genom de försiktighetsmått som kommer att vidtas vid anläggningen och som har beskrivits i den till ansökan bilagda miljökonsekvensbeskrivningen.

YTTRANDE OCH BEMÖTANDE

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun

Nämnden tillstyrker att tillstånd kan ges till biogasanläggningen på aktuell fastighet. För att tillstånd ska kunna medges enligt bolagets ansökan yrkar nämnden att tillståndet förenas med följande villkor.

- A. Vid en analys av oljeindex, bör halten olja inte vara högre än 0,1 mg/l i utgående vatten. Som analysmetod bör SS-EN ISO 9377-2 eller motsvarande standardiserad metod användas.

Vattenprov på oljeavskiljarens funktion bör ske årligen under en begränsad provperiod per år när genomströmningen och flödet är som störst i oljeavskiljaren.

- B. Halten kväve i utgående dagvatten får överstiga områdets bakgrundsvärde med maximalt 2,0 kg/år.

- C. Halten fosfor i utgående dagvatten får överstiga områdets bakgrundsvärde med maximalt 0,47 kg/år.

Villkoren bör gälla under 1 års provotid i form av riktvärden. Därefter bör ett begränsningsvärde fastställas. Efter provotiden bör föreslagna utsläppsvärden fastställas som årliga begränsningsvärden.

- D. För att öka reningseffekten i den östra nedre invallningen ska diket ha en meandrande form.

Nämndens anser att ett villkor om att diket ska ha en meandrande form bör föreskrivas eftersom avsikten med meandringen är att det är en del av reningsanläggningen. Den bör inte vara frivillig.

- E. Luktolägenheter ska utredas och åtgärdas snarast. Utredning om möjliga åtgärder ska vidtas inom en arbetsdag efter det att problemet uppmärksammas. Klagomål på luktolägenheter ska omgående rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Nämnden vill att innebörden "snaras" definieras så att det i villkoret framgår att utredning och åtgärder ska påbörjas inom en arbetsdag från att klagomål på luktolägenhet inkommer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholm

Nämnden tillstyrker bolagets ansökan om tillstånd under förutsättning att Miljöförvaltningen i Stockholms synpunkter beaktas i tillståndet.

Grönkompensationsåtgärder

Förvaltningen anser bl.a. det viktigt att de förslag på åtgärder som bolaget föreslagit i gestaltungsprogrammet som tagits fram i samband med detaljplanearbetet genomförs och att de genomförs på ett sådant sätt att spridningsvägarna för

eklevande arter på sikt förstärks. Förvaltningen anser att ett särskilt villkor härom bör föreskrivas och föreslår följande villkorsformulering.

"Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram en plan för grönkompensationsåtgärder i området. Åtgärderna ska sedan utföras inom två år efter att verksamheten tagits i drift".

Buller

Förvaltningen anser att Naturvårdsverkets riktvärden för buller så långt som möjligt ska innehållas och att det därför är motiverat att genomföra de bullerreducerande åtgärder som beskrivs i bullerutredningen. Förvaltningen accepterar bolagets förslag på att yrkat villkor för buller utformas som ett riktvärde på 45 dBA under en provotid. Målsättningen ska vara att nå en nivå på 35 dBA, i nivå med Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller. Förvaltningen anser dock att bullervillkoret i tillståndet bör gälla i hela Flatens naturreservat. Ett av reservatets syften är att allmänhetens friluftsliv, rekreation och fritidsaktiviteter ska främjas. Det är viktigt att det i praktiken innebär att buller från verksamheten inte bidrar till att bullernivåerna höjs över bakgrunds nivåerna.

Utsläpp till vatten

Förvaltningen anser att det är viktigt att det dagvatten som uppkommer på anläggningen hanteras så att mängden närsalter som går vidare till Ältasjön minimeras så långt det går. I kompletteringen till ansökan har bolaget föreslagit provotidsvillkor för utsläpp och metoder för mätning av halt/mängd kväve och fosfor. Förvaltningen anser att den planerade hanteringen av dagvatten är tillfredställande och att det är bra att utsläppen till Ältasjön regleras i villkor.

Lukt

Förvaltningen bedömer att risk finns för regelbundna luktstörningar i närmaste omgivning och anser att anläggningen ska utformas på ett sådant sätt att denna risk minimeras. Förvaltningen anser dock att det villkor (villkor 17), som bolaget föreslagits i ansökan är tillräckligt för att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att ställa krav på luktutredning och åtgärder i händelse av luktstörning.

Metanutsläpp

Förvaltningen anser det mycket viktigt att minimera metanläckaget vid biogasproduktion och anser att det villkor (villkor 12), som bolaget föreslagit för att reglera tillåten mängd metanslip bör skärpas så att det bättre speglar vad som är tekniskt möjligt. Detta med anledning av att det i den tekniska beskrivningen anges att uppgraderingsanläggningen kommer att ha ett metanslipp på högst 0,5 % och att det är där den största risken finns för utsläpp av metan. Förvaltningen föreslår att ett läckage på högst 0,5 % av producerad rågas, som riktvärde, ska tillåtas.

Storstockholms Brandförsvar

Storstockholms Brandförsvar har i yttrande ställt sig frågande till hur risker som värderats upp till sannolikhet 2 och konsekvens 1 samt/eller hur sannolikhet 1 och

konsekvens 2 kan anses så tolerabla att riskreducerande åtgärder inte behöver vidtas. Brandförsvaret ifrågasätter även om föreslagen åtgärd att plantera en trädrad för att minska risken för avåkning från Flatenvägen är tillräcklig innan träden vuxit och blivit tillräckligt kraftiga för att fylla sin funktion. Brandförsvaret önskar även en redovisning av åtgärder för att förhindra självantändning av spannmål i silo och åtgärder för att kunna släcka silobrand.

Föreningar och enskilda

Sammanlagt har 31 skriftliga yttranden kommit in från föreningar och enskilda. Flertalet föreningar och enskilda anser att tillstånd till verksamheten inte ska medges och i de fall tillstånd medges att verkställighetsförordnande inte beviljas. Inkomma synpunkter gäller främst vald lokalisering och den lokaliseringsutredning som ligger till grund för vald plats. Bland de synpunkter som framförts anges bl.a. att lokaliseringen är olämplig på grund av att platsen ligger långt ifrån dels behövliga råvaror för biogas- och biogödselproduktionen dels från användarna av biogödseln, att platsen ligger invid ett naturreservat som kan påverkas, att vattnet i Ältasjön och sjöarna nedströms (inklusive ett Natura 2000-område) riskerar att förorenas, att boendemiljön för ett stort antal människor riskerar att försämrats till följd av luktolägenheter, utsläpp av hälsofarliga gaser, bullerstörningar, ökad trafik, förföljning av landskapsbild etc.

Föreningen Rädda Ältasjön

Föreningen Rädda Ältasjön (Föreningen), har i sitt yttrande framfört bl.a. följande:

Föreningen är en miljöorganisation, som bildades 1975, med syfte att bevaka Ältasjöns miljö och utveckling. Föreningen har i dagsläget cirka 130 medlemsfamiljer. Föreningen har samlat in mer än 3 500 namnunderskrifter mot bygget av biogasfabriken, främst från boende i Älta och Skarpnäck. Det är en mycket stark opinion emot den planerade biogasfabriken. Föreningen vill understryka att de är positiva till biogas men inte på bekostnad av Flatens Naturreservat, Nackareservatet och de boende i Skarpnäck och Älta.

Föreningen yrkar i första hand att tillstånd till att bedriva avsedd verksamhet på fastigheten Solvärmen 1 inte ska beviljas. I andra hand yrkar Föreningen att bolaget uppdaterar handlingar med den lista av synpunkter som presenteras i denna skrivelse och att Länsstyrelsen noga kontrollerar att Föreningens synpunkter beaktas i handlingarna innan ansökan kan prövas.

Föreningen hemställer att Länsstyrelsen vitesförelägger bolaget vid luktutsläpp och vattenföroreningar samt att Länsstyrelsen avslår bolagets begäran om verkställighetsförordnande p.g.a. att bortsprängningen av berget är en irreversibel åtgärd. Rimligen bör samtliga privatpersoner, föreningar och företag i närområdet få utnyttja sin rätt att få saken prövad innan fastigheten ytterligare vanställs. Vidare föreligger uppenbar risk att Natura 2000-området kan skadas allvarligt varför inga ytterligare åtgärder på marken bör tillåtas förrän ärendet är slutprövat.

Bolagets biogasfabrik i Örebro har medfört kraftigt illaluktande utsläpp för boende upp till cirka 2 km från fabriken. Liknande problem med störningar i form av lukt från Solvärmen 1 skulle innebära att en stor del av södra Stockholm får en boendemiljö som är otjänlig. Förutom riskerna med långvariga luftproblem tillkommer risken för irreparabla skador på Flaten- och Nackareservaten samt Natura 2000-området Söderbysjön-Dammtorpssjön. Natura 2000-området uppbär särskilt skydd av EU:s habitatdirektiv. Detta direktiv är bindande för Sverige.

Sammanfattningsvis försämrar den föreslagna anläggningen närmiljön bl.a. genom att:

- vattnet i Ältasjön och sjöarna nedströms inklusive Natura 2000-området riskerar att förorenas
- utsläpp av illaluktande gaser kan blåsa in över naturreservaten, Skarpnäck, Bagarmossen, Pungpinan/Sekreterarbacken, Sköndal och Älta
- Ältasjöns västra strand som idag kantas av skog förfulas med höga fabriksbyggnader
- andelen tung trafik på Flatenvägen ökar med risk för cyklisterna

Lokaliseringen

Studien av lokaliseringsalternativ är begränsad till Stockholms Stad eller i Huddinge. Fler lokaliseringsalternativ närmare råvaran och avsättning för biogödsel borde utredas i syfte att minska påverkan på naturskyddad mark och boende samt att minimera de miljöovänliga transporterna.

Lokaliseringsstudien är behäftad med grova felaktigheter då man i den underlåter att beskriva den påverkan som utsläpp från verksamheten kommer att få på Natura 2000-området Söderbysjön-Dammtorpssjön som ligger 900 meter nedströms. Dessutom försöker man kringgå att beskriva det faktum att den våtmark och del av Ältasjön som ligger mindre än 100 m från fabriken och där även dagvattenledningen från fabriken mynnar är klassade som *Ekologiskt särskilt känslig* i översiktsplanen. Redan med den nuvarande klassificeringen i lokaliseringsstudien pekas Skarpnäck ut som ett av de tre sämsta alternativen av de sex studerade.

Lokaliseringen av fabriken på en getingmidja på en av Stockholms kvarvarande gröna kilar medför problem med artspridning. Enligt en rapport från Stockholms Universitet uttalas bl.a. att skyddsvärda grodarter finns i området och det är önskvärt, för arternas överlevnad, att knyta ihop Flatenområdet med Ältasjön. Ett bygge av en fabrik på platsen skulle gå i helt motsatt riktning. Enligt Habitatdirektivet ska denna unika miljö bevaras och inte utsättas för risk för irreparabla skador.

Dagvatten

Under samrådet framfördes krav från bl.a. Föreningen samt Nacka kommun att anläggning måste grantera att inget utsläpp av kväve, fosfor eller järnklorid sker till

dagvattnet. I bevarandeplan som ligger till grund för Natura 2000-området anges riktvärden för fosfor som inte får överskridas. Trots detta stipulerar den föreslagna lösningen utsläpp av kväve och fosfor, även om de först reducerats. Den mängd kväve och fosfor som avgår ut i dagvattnet kommer att ledas vidare ned i Ältasjön och till Natura 2000-området. Rättkraften i bevarandeplanen från 2007 torde medföra att inget överskridande av de värden som anges i bevarandeplanen är möjliga att tillåta varför sökandens begäran om utsläpp borde avslås.

Under samrådet framförde Föreningen att dagvattenreningssystemet måste ha bassänger som kan fänga upp hela fabrikens volymer av råvaror och produktion vid haveri. I den föreslagna lösningen har invallningen av fastigheten enbart plats för innehållet från en rötkammare. Föreningen vill att förslaget ändras så att innehållet i samtliga rötkammare och gödselbrunn kan fångas upp vid haveri.

Det insatsfilter som enligt miljökonsekvensbeskrivningen för detaljplanen som skulle ta hand om tungmetaller, olja och lösa föroreningar saknas i miljökonsekvensbeskrivningen för tillståndsansökan. Följaktligen tar dagvattenreningen varken hand om tungmetaller eller lösa föroreningar. Utsläpp av tungmetaller i Ältasjön står i strid med kraven i den antagna detaljplanen.

EG-domstolen har fastslagit att en utredning av en eventuell påverkan på ett Natura 2000-område ska göras om det finns en risk att en påverkan på ett Natura 2000-område kan ske. Avsaknaden av en sådan utredning torde anses innebära att miljökonsekvensbeskrivningen och ansökan inte uppfyller kraven i 6 kap 3 § miljöbalken.

Dagvattenutredningen underlåter att nämna att den del av Ältasjön där dagvattnet från anläggningen släpps ut klassificeras som ett *Ekologiskt särskilt känsligt område enligt översiktsplanen*. I detta område sker idag endast dagvattenutsläpp från ett naturreservat samt två vägar. Med tanke på klassificeringen så är det synnerligen olämpligt att Sveriges största biogas- och gödselanläggning ska få släppa ut sitt dagvatten här.

Bolaget driver idag en liknande anläggning i Örebro som den som planeras invid Ältasjön. Då bolaget torde anses ha visat genom sitt förfarande vid anläggningen i Örebro att man inte kan garantera att utsläpp till närliggande vattendrag inte kommer att kunna uppstå och därvid inte heller kan garantera att ingen påverkan på Natura 2000-området Söderbysjön-Dammtorpssjön kan komma att ske, anser Föreningen att det torde stå obestridligt att den planerade anläggningen inte uppfyller försiktighetsprincipen i miljöbalken.

Vid stora regnvattenflöden kommer dagvattendammen att översvämmas och orenat dagvatten rinna ut i våtmarken väster om tomten. Från denna våtmark infiltrerar vattnet och leds orenat ned i Ältasjön och vidare till Natura 2000-området. Föreningen anser att detta strider mot detaljplanen som kräver att allt dagvatten

skall renas. Ingen utredning av hur badvattenkvaliteten påverkas vid Ältasjöns två kommunala badplatser görs i handlingarna.

Lukt

Det finns exempel på att luktolägenhet har uppstått i samband med hantering av spannmålsråvara, t.ex. i bolagets anläggning i Örebro. Enligt den tekniska beskrivningen sker tömning av spannmål till spannmålssilos utomhus. På bolagets anläggning i Örebro har luktolägenheter förekommit, bl.a. på grund av förruttnelse i ett spannmålslager som förvarats på marken utomhus under presenning. För att minska risken för dylika incidenter bör Länsstyrelsen villkora att ingen förvaring av råvaror eller biogödsel får ske annat än i anläggningens kammare, silos och lagerrum.

I de föreslagna villkoren i ansökan anges *"Om luktolägenheter skulle uppstå till följd av verksamheten ska verksamhetsutövaren utreda orsakerna till detta och efter samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna"*. I de kompletteringar som bilagts ansökan har bolaget begärt en provotid på två år. Föreningen anser inte att någon provotid ska beviljas.

Trädplantering

Plantering av träd längs Flatenvägen nämns i miljökonsekvensbeskrivningen, men någon detaljerad beskrivning av denna trädplantering, t.ex. med angivna mått finns inte med i ansökningshandlingarna. Föreningen ser det som viktigt att information om trädplanteringen längs Flatenvägen adderas till villkoren för verksamheten.

Trafik och buller

Någon analys av trafikfaror på Flatenvägen samt vid på- och avfarterna mot Tyresöleden och Ältavägen har inte gjorts. Föreningen befarar att riskerna är extra stora under sommarmånaderna när hundratals barn trafikerar vägen till och från Flatenbadet. Barn som cyklar till Flatenbadet är en extra utsatt trafikantgrupp. Ska tillstånd beviljas så måste en cykelbana byggas som separera oskyddade trafikanter från fordonstrafiken.

Då anläggningen är i drift dygnet runt måste ansökan kompletteras med redovisning av bullernivåer nattetid. Det är viktigt att analysen av buller tar med den nya vallen som ska anläggas vid Tyresöleden. Bullret från motorvägen får inte reflekteras mot den nya vallen ut mot Ältasjön. Skulle detta ske så bör vallen kompletteras med bullerabsorberande material.

Byggskede

Under motiv för föreslagna villkor i ansökan motiveras de bibehållna villkoren för krossverksamheten, jämfört med den ursprungliga ansökan 2010, med att *"inga nya omständigheter tillkommit"*. Detta är felaktigt, då det i den ursprungliga ansökan saknades rening av dagvattnet m.m. Efter att detta påpekats i detaljplanens utställningsskede har miljökonsekvensbeskrivningen uppdaterats med dessa

omständigheter. Därmed bör även samtliga villkor för krossverksamheten ånyo utredas. Föreningen kräver att dagvattenhanteringen under byggskedet redovisas och att villkor adderas innan ansökan kan behandlas. Föreningen anser inte att något kväveutsläpp till Ältasjön kan accepteras.

I miljökonsekvensbeskrivningen anges att ca 160 000 ton bergmassor ska krossas men i ansökan anges 90 000 ton. Det verkar som ansökan för krossverksamheten är grovt felaktig. Till villkoren för sprängning bör adderas att sensorer för mätning av vibrationer ska sättas ut.

Ansökningshandlingarna beskriver inte hur gasledningen ska dras från fastigheten. Ett villkor att biogasledningen inte får dras genom ek-korridoren bör adderas.

Riskbedömningsanalysen bör utökas med riskbedömning av huruvida gasfacklan kan orsaka skogsbrand. Området utgör en getingmidja på en av Stockholms gröna kilar, och en skogsbrand här skulle innebära att kilen skars av helt med allvarliga konsekvenser för flora och fauna i naturreservaten.

Ältens fiskeklubb

Ältens fiskeklubb (Klubben) framför i yttrande bl.a. framfört följande:

Klubben, som har sin verksamhet riktad i första hand mot fiske i Ältasjön, är en ideell allmännyttig förening med cirka 200 medlemmar. Som medlem får man sportfiskekort som ger fiskerätt i Ältasjön och i det med Ältasjön sammanhängande sjösystemet (Söderbysjön, Dammtorpsjön, Ulvsjön och Källtorpsjön). Klubben har åtta fisketillsyningsmän med förordnande av Länsstyrelsen. Klubben är oroad över vad som kan hända med den omgivande naturen där den tilltänkta fabriken blir ett mycket främmande inslag. Emissioner från fabriken är ett hot mot vattnet och fisket i Ältasjön.

Klubben yrkar att ansökan avslås. Om ansökan ändå behandlas vidare yrkar klubben på att verkställighetsförordnande inte beviljas. I övrigt pekar klubben på bl.a. följande brister i ansökningshandlingarna:

Av ansökan framgår att fabriken kommer att tillföra sjösystemet näringsämnen och någon maximal mängd kan uppenbarligen inte kvantifieras. Att sökanden insisterar på lokaliseringen trots dess naturkänsliga läge kan bero på att lokaliseringen erbjuder ekonomiskt fördelaktiga villkor. Därför bör ett eventuellt miljötillstånd innefatta vitesklausuler för överskridande av maxvärden för utsläpp till vatten, luft/lukt och buller.

Sökanden har begärt verkställighetsförordnande som enligt ansökan skulle innebära irreversibel sprängning med risk för förhöjda kväveutsläpp till sjösystemet med Natura 2000-området nedströms.

Lokaliseringsstudien bedömer aktuell lokalisering som "mindre fördelaktig" med avseende på bedömningskriteriet "Skyddsvärda områden". Klubben anser att eftersom åtgärder är nödvändiga för att minska påverkan på Sicklaåns sjösystem med dess natura 2000-område ska bedömningskriteriet ändras till "Ofördelaktig lokalisering". Därmed blir aktuell lokalisering den minst lämpliga.

Landskapsbilden måste beskrivas utförligt. Påverkan på landskapsbilden sett från Ältasjöns östra strand har beskrivits med ett bildmontage. Beskrivningen måste även göras från Ältasjöns nordvästra del eftersom det är ett populärt område för rörligt friluftsliv.

Dagvattenproblematiken måste beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. I underlaget antas att dagvatten innehåller låga föroreningshalter enligt klassningen i dagvattenstrategi för Stockholm Vatten och att föroreningshalten sannolikt ligger lägre än i normala industriområden. Det synes motsägelsefullt att en stor gödselabrik har en lägre föroreningshalt än normalt när det är just näringen i gödseln som är föroreningen. Antagandet måste motiveras och referens görs till att bevarandeplanen för natura 2000-området inte tillåter någon ökad tillförsel av näringsämnen.

Ältasjöns fiskevårdsområdesförening

Ältasjöns fiskevårdsområdesförening yrkar att Länsstyrelsen avslår ansökan. I det fall Länsstyrelsen ändå väljer att arbeta vidare med ansökan vill föreningen uppmärksamma om följande:

Tillståndsvillkoren bör kompletteras i enlighet med Nacka kommuns yttrande, daterat 2010-08-23. Angivna maxvärden bör vara maxvärden och inte riktvärden. Överskridanden av maxgränser bör föranleda vite.

Föreningen tvivlar på att det långsiktigt och i alla lägen är möjligt att upprätthålla ett fungerande skydd mot skadliga utsläpp av förorenat dagvatten eller utflöde från haverier. Invallningen är inte dimensionerad för att klara det samlade utsläppet vid ett totalhaveri.

Det är oklart vad som händer med det som bräddar över till våtmarken i nordväst. Det förefaller inte uteslutet att det i anslutning till värmeverket kan finnas någon dagvattenledning som leder till Ältasjön och som kan ta med sig näringsämnen som bräddat över från biogasanläggningen. Även om värmeverksområdet helt avvattnas genom infiltration, innebär det att lösta näringsämnen i det som bräddas över tillvåtmarken genom grundvattenflödet hamnar i Ältasjön.

Luktproblemen behöver utredas bättre. I bolagets anläggning i Örebro har man inte lyckats bemästra luktutsläppen. Eventuella utsläpp bör föranleda vite.

Industribuller över naturreservaten och Ältasjön bör inte tillåtas överskrida 35 dBA kvällar och nätter.

Klargörande av konsekvenserna av det mycket stora koldioxidutsläppet från uppgraderingen till fordonsgas måste vara utrett före ett eventuellt tillstånd.

Eftersom huvuddelen av transporter planeras ta vägen över trafikplatsen vid Älta/Ekstubben bör ett eventuellt tillstånd kompletteras med krav att Flatenvägen kompletteras med cykelbanor på sträckan mellan Älta och Flatenbadet, att signalerat övergångsställe eller gångtunnel anordnas vid Flatenbadet och att hastigheten begränsas till max 30 km/tim sommartid.

Bolaget har inte redogjort för varifrån råvarorna hämtas geografiskt. Såvitt oss bekant produceras inga avsedda råvaror i Stockholms södra förorter. Så länge inget annat påvisas är vi övertygade om att det mesta av råvarorna kommer västerifrån via E4:an. Extraturen (tur och retur), österut till Skarpnäck torde därmed förlänga transporttiden med ca 1 tim/lass jämfört med om anläggningen låg vid E4, inom området norra Botkyrka – Vårby – Kungens kurva.

Lokaliseringsutredningen är blott en bearbetning av en tidigare som gjordes för en annan anläggning för mer än tre år sedan. Inga nya platser har föreslagits, trots att närheten till jordbruksarealer har varit styrande vid kartstudien. Det är inte trovärdigt att det inte skulle gå att finna ett markområde om 2 hektar i bra kommunikationsläge nära E4.

I lokaliseringsstudien har bland "Skyddsvärda områden" inte beaktats förekomsten av ett Natura 2000-område i sjösystemet nedströms Ältasjön.

I lokaliseringsstudien anger man att en yta om 3700 hektar jordbruksmark är tillräcklig för avsättning av biogödseln och tillgång till substrat för rötningsprocessen. Man anger också en fågelvägsradie inom vilken den arealen återfinns. Av studerade lägen har Skarpnäck den största radien och därmed sämsta läget med 17,6 km. Inom den radien faller delar av Bogesundslandet och Mälareöarna norr om Mälaren-Saltsjön. Om hela arealen (3700 ha) används för odling av spannmål krävs en avkastning om 6,8 ton/ha för att få ihop 25000 ton sekunda spannmål. En mycket bra avkastning men ändå inte tillräcklig eftersom även närmare 20 000 ton grönmassa ska produceras. Verkställighetsförordnande bör ej medges.

MCK Dalton

MCK Dalton framför bl.a. följande i sitt yttrande: Enligt beskrivningar kommer verksamheten att kunna medföra utsläpp av odörer och buller. Landskapsbilden kommer att påverkas i kraftig negativ riktning. Verksamheten kommer att medföra ett stort antal transporter som genom utsläpp av kolväten och andra ämnen kan få en negativ inverkan på flora och fauna i området.

Transporterna genereras av att det i närområdet inte finns tillgång till spannmålsråvara och inte någon avsättning för biogödsel inom ett acceptabelt närområde. Då transporterna sker helgfri måndag till fredag kl. 07-19 blir belastningen med tung trafik på Flatenvägen av stora proportioner under dessa tider. Risken för ett ökat antal trafikolyckor med tunga fordon inblandade blir markant. Även transporter av järnklorid som är klassat som farligt gods kommer att ske. Det finns inga garantier för att Ältasjön som ingår i ett vattensystem som leder ner till ett Natura 2000-område inte kan komma att påverkas. Med tanke på områdets känslighet borde det finnas utrymme för att kunna etablera någon annan typ av verksamhet som inte är att anse som dokumenterat miljöfarlig. MCK Dalton yrkar att Länsstyrelsen avslår bolagets ansökan om verksamhet på fastigheten.

Bolagets bemötande av inkomna yttranden och synpunkter

Bolaget har i sitt bemötande av inkomna yttranden bland annat framfört följande:

Grönkompensationsåtgärder

Bolaget har inget att invända mot att tillståndet förenas med villkor om grönkompensationsåtgärder enligt Miljöförvaltningen i Stockholms förslag. Angående gasledningens dragning framför bolaget att denna ansökan inte avser gasledningen.

Buller

Bolaget har för avsikt att i överensstämmelse med Miljöförvaltningen i Stockholms synpunkter genomföra de bullerbegränsningsåtgärder som finns redovisade i den kompletterande bullerutredningen. Bolaget vidhåller att de av bolaget föreslagna villkoren, i ansökan respektive i efterföljande komplettering, bör gälla för det sökta tillståndet, d.v.s. att:

"Verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, ska bedrivas så att den inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 45 dB(A) i de områden inom Flatens naturreservat som är planlagda för fritidsändamål och tillåten enstaka bebyggelse, det vill säga de områden som har beteckningen Yji generalplan Gpl 5525B".

Bolaget vill understryka att det Miljöförvaltningen i Stockholm framför om syftet med Flatens naturreservat inte styrker att de delar av reservatet som ligger utanför den aktuella generalplanen uppfyller den definition av friluftsområde som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd för buller från industriell verksamhet. Enligt den precisering som görs i Naturvårdsverkets remissversion av ett nytt allmänt råd ska med friluftsområde avses ett område där bakgrundsnivån är låg och inga andra bullrande aktiviteter förekommer som t.ex. motorsportbanor, fritidsbåttrafik eller skoterleder. Några låga bakgrundsvärden förekommer inte i de delar av Flatens naturreservatet som Miljöförvaltningen åsyftar. Tvärt emot har dessa områden oomtvistligt en hög bakgrundsnivå.

Bolaget har för avsikt att vidta de bullerbegränsande åtgärder som är miljömässigt motiverade, tekniskt möjliga och ekonomiskt rimliga. Att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt som i vederbörlig omfattning begränsar bullerspridningen till omgivningen bör enligt bolaget säkerställas i villkor. Något behov av begränsningsvärden för buller vid bostäder finns inte då ljudnivån vid exempelvis bostadsområden i Älta kommer att ligga långt under vad som motiverar sådana försiktighetsmått. Bolagets verksamhet kommer att pågå dygnet runt och generera i stort sett samma ljudemissioner natt som dag då den huvudsakliga bullerkällan är gasuppraderingen. Förutsättningar för att ansätta särskilda villkor för nattbuller föreligger därför inte.

Utsläpp till vatten

Bolaget har föreslagit att tillståndet förenas med villkor om att en oljeavskiljare ska vara installerad och övervakad med larm som varnar vid bristande funktion. Bolaget vidhåller dock att något särskilt villkor avseende halt av utgående olja inte är lämpligt på grund av svårigheten att kontinuerligt mäta så låga halter tillsammans med att vattenflödet ofta är ringa eller noll.

Bolaget har inget att erinra mot Miljö- och stadsbyggnadsnämndens i Nacka kommun förslag avseende villkor för utsläpp av kväve och fosfor. Prövotiden bör dock utsträckas till 2 år. Under prövotiden ska metoder för mätning och rapportering hinna utformas tillsammans med tillsynsmyndigheten och reningsfunktionen på hela dagvattenhanteringen samt halterna av kväve i utgående dagvatten verifieras.

Bolaget har åtagit sig att i samråd med tillsynsmyndigheten ge dagvattendiket en meandrande form och anser inte att det behöver regleras i ett villkor.

Det bidrag av gödande ämnen som det renade dagvattnet från industritomten ger till Ältasjön är ytterst begränsat. Den sammantagna mängden tillförda gödande ämnen t.ex. från villaträdgårdar och trafikytor påverkar dock otvivelaktigt sjöns biota. Bolaget har därför under samrådsprocessen erbjudit sig att bidra till en förbättring av Ältasjöns näringsstatus genom att skörda vattenlevande växter. Någon detekterbar påverkan från dagvattenutsläppens näringsämnen nedströms Ältasjön kommer inte att uppstå. Risken är försumbar att denna marginella näringstillförsel ska förorsaka betydande påverkan på miljön eller skada på de livsmiljöer som skyddats i Natura 2000-området. Inte heller kan de misstänkas ge upphov till störningar som kan försvåra bevarandet av skyddade arter.

Utsläpp till luft

Verksamheten kommer att ge små utsläpp till luft. Några utsläpp med giftverkan kan däremot inte uppstå. Någon risk för ansamling av ohälsosamma mängder koldioxid över Ältasjön föreligger inte.

Lukt

Bolaget har i princip inget emot Miljö- och stadsbyggnadsnämndens i Nacka kommuns förslag på formulering av villkor för lukt. Bolaget anser dock att villkoret bör utformas som ett provotidsvillkor under två år. Under denna tid ska bolaget tillsammans med tillsynsmyndigheten utforma lämpliga metoder för mätning, utredning och rapportering samt förslag på villkorets slutliga utformning.

Anläggningen har utformats för att minimera risken för luktstörningar. En gastät lagring eller sluten hantering av substrat planeras och vid anläggningen kommer enbart vegetabiliska råvaror att användas. Vid användning av vegetabilier som råvara är risken för luktstörningar minimal. All ventilationsluft från anläggningen kommer att renas i filter med aktivt kol. Svavelväte är i det närmaste obefintliga och långt under detektionsgräns på mätinstrument.

Metanutsläpp

Genom att producera och använda biogas som drivmedel minskar samhället klimatpåverkan. Klimatnyttan av biogasproduktionen är betydande trots att ett visst läckage alltid förekommer i produktionskedjan. I Skarpnäck sker detta läckage enbart vid uppgraderingsanläggningen då bolaget avser att investera i gastäta tak till biogödselbrunnen. Ambitionen från bolagets sida är att inom teknisk-ekonomiska rimliga ramar alltid minimera all typ av metanläckage. Det förslag på villkor som bolaget lämnat i sin ansökan för att reglera tillåten mängd metanslip speglar både vad som är tekniskt möjligt och miljömässigt motiverat. Bolagets ståndpunkt är att villkor ska föreskrivas utifrån de behov som föreligger, beaktat vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Bolaget vidhåller att tillståndet för verksamheten bör förenas med ett villkor som motsvarar det som bolaget föreslagit.

Risker och riskvärdering

De kriterier som använts för jämförelse vid riskvärdering är de formulerade av Intresseföreningen för processsäkerhet (IPS), enligt vilka omnämnda risker enskilda kan betraktas som tolerabla. I en övergripande bedömning görs av förklarliga skäl ingen jämförelse med kvantitativa acceptanskriterier, eftersom en sådan jämförelse förutsätter en detaljerad analys.

Den planerade trädradens syfte är inte i första hand att fungera som avåkningskydd. Plantering av en trädrad är en åtgärd som kommer att vidtas och som i kombination med låga hastigheter på vägen är riskreducerande och något temporärt avåkningskydd under trädens tillväxt bedömer bolaget inte vara nödvändigt.

Lokalisering

Bolaget anser att lokaliseringsstudien uppfyller de krav som ställs för underlag inför en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Samtliga lokaliseringar som har kunnat lokaliseras har utretts och värderats med utgångspunkt i miljöbalkens olika rekvisit.

Föreslagen lokalisering av biogasanläggningen ligger i anslutning till skyddsvärda områden som naturreservat och natura 2000-område. Bolagets bedömning är att verksamheten inte riskerar att påverka naturmiljön i närliggande naturreservat eller Natura 2000-området på ett betydande sätt om föreslagna skyddsåtgärder vidtas.

Lokaliseringsutredningens bedömning att Skarpnäck är en mindre fördelaktig lokalisering med avseende på skyddsvärda områden är korrekt eftersom anläggningen ligger i anslutning till både naturreservat och Natura 2000-område, men närheten utgör inget hinder för att miljötillstånd ska kunna beviljas.

I lokaliseringsutredningen finns planförhållanden och markanvändning med som bedömningskriterier. Bedömningen fördelaktig lokalisering ges områden där befintlig eller pågående detaljplan pekar ut området för industriverksamhet. Skarpnäcklokaliseringen är i Stockholms stads översiktsplan från 2010 utpekad som ett område för stadens tekniska försörjning. Den nya detaljplanen som antogs av Stockholms stad 2010-05-12, men som blivit överklagad, anger att en biogasanläggning får uppföras inom planområdet. Den tidigare gällande planen angav också att området kunde användas för industriellt ändamål, då i form av solfångare för värmeproduktion.

I en lokaliseringsutredning bedöms alternativen utifrån ett flertal kriterier. De kriterier som beaktats i denna utredning är planförhållande och markanvändning, närhet till bostäder, skyddsvärda områden, vägnät och trafik, avstånd till gasnät och jordbruksmark. En sammanfattande bedömning har därefter gjorts. Avståndet till råvaror och jordbruk har inte ensamt varit styrande i valet av lokalisering. Flera av de studerade lokaliseringarna har bedömts vara lämpliga för en biogasanläggning.

Boverket har gett ut rekommendationer om skyddsavstånd till bostäder för olika typer av verksamheter (Bättre plats för arbete, Allmänna råd 1995:5). För avfallsanläggningar rekommenderas ett skyddsavstånd på 500 meter. Avstånden är rekommenderade med avseende på störningar som uppstår vid olika anläggningstyper. För förbränningsanläggningar anges exempelvis buller vara den dominerade störningsfaktorn. Lukt omnämns som särskilt problematiskt vid hantering av slam från avloppsreningsverk och latrin. De råvaror som kommer att användas i Skarpnäck är inte jämförbara med sådant starkt luktande avfall som omnämns i Boverkets vägledning. Anläggningen har en sluten hantering av allt inkommande råmaterial. Transport till anläggning kommer dessutom att ske med täckta fordon. Jämförelser har därför gjorts med annan industri av liknande karaktär som den tänkta biogasanläggningen.

Enligt avfallsförordningen klassificeras flera av de jordbruksgrödor som är tänkta att användas som avfall. Dessa kan dock inte jämföras med hushållsavfall, än mindre med avloppsslam, när det gäller risk för t.ex. luktstörningar. Likväl är de klassade som avfall. Därmed är det nödvändigt att miljötillstånd söks för avfallsklassade råvaror även om huvuddelen av dem kommer att utgöras av

jordbruksgrödor. Inte heller det avfall som kommer från industrin är jämförbar med den typ av avfall som avses i Boverkets allmänna råd. Vegetabiliska biprodukter som t.ex. bryggerirester kan inte jämföras med t.ex. slakterirester avseende risken för störningar och miljöproblem.

Med anledning av de kommentarer som lämnats med hänvisning till den tabell som återfinns i lokaliseringsstudien bör förtydligas att de olika parametrarna inte har exakt samma tyngd och att en enkel addering därför inte är möjlig.

Enligt miljöbalken gäller att mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. I denna hushållningsprincip ligger bl.a. att platser inte ska tas i anspråk för en verksamhet om det är uppenbart att det långsiktigt är mer fördelaktigt att där lokalisera andra verksamheter. Speciellt att beakta i detta fall har varit behovet av en fortsatt utbyggnad av fler biogasanläggningar i regionen, varav vissa kommer att kräva ett stort avstånd till bebyggelse. Detta är en väsentlig aspekt som har behandlats i lokaliseringsutredningen.

Verkställighetsförordnande

Behovet av anläggningen är mycket stort. Efterfrågan på fordonsgas i Stockholm stiger kraftigt. Såväl regeringen, landstinget och Stockholms kommun har upprepade gånger framfört tydliga önskemål om ökad biogasproduktion för att försörja marknaden med förnybara drivmedel annars klaras inte miljömålen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms Stad och Miljö- och byggnadsnämnden i Nacka kommun anser att tillstånd kan ges. Då myndigheterna bifaller att tillstånd kan ges samt att behovet av anläggningen är mycket stort bör verkställighetsförordnande kunna ges. Bolaget hänvisar i övrigt till de skäl som anförts i tillståndsansökan om behovet av verkställighetsförordnande.

De irreversibla skador som åsyftas i yttranden är bortsprängning av berg på industritomten. Bortsprängningen görs för att skapa en tillräckligt stor yta och för att sänka markens höjdläge. Frågan om markytans höjd prövas inom ramen för den detaljplan som Staden upprättat och som nu prövas i högre instans. En nedschaktning till denna nivå utgör en förutsättning för att byggnader och byggnadsverk på platsen ska kunna få en ändamålsenlig höjd och bestämmelsen gäller oberoende av bolagets tillstånd.

Byggskedets miljöpåverkan

Angående olika uppgifter i Miljökonsekvensbeskrivningen och ansökan om mängden krossat berg vill bolaget klargöra att uppgifterna i Miljökonsekvensbeskrivningen avser den totala mängden berg som behöver sprängas och krossas vilket ska vara 160 000 ton. Vidare vill bolaget tydliggöra att hänvisningen som görs i ansökan avser villkoren (inte mängderna), som ges i det nu inaktuella tillståndet om tillfällig krossverksamhet.

Bolaget bedömer att det inte behövs någon reglering av arbetstiderna eftersom bullret från arbetsplatsen, enligt bolaget föreslagna villkor 10, inte kommer att överskrida Naturvårdsverkets rekommendationer. Enligt föreslaget villkor 24 ska ett kontrollprogram upprättas för byggskedet avseende buller, utsläpp till vatten m.m. Bolaget anser av flera skäl att det är olämpligt att avleda allt dagvatten till det kommunala avloppsnätet.

Visuell påverkan

Bolaget kommer att utforma anläggningen så att den smälter in i omgivningen. Ett särskilt gestaltungsprogram har därför tagits fram som kommer att följas. Åtgärderna som föreslås i gestaltungsprogrammet har stor inverkan på den visuella upplevelsen av anläggningen.

Transporter och infrastruktur

Flatenvägen är en allmän väg och bolaget har ingen rådighet över vägens kapacitets- och trafiksäkerhetsmässiga standard. Det ankommer på väghållaren att tillgodose en god säkerhet för så väl trafikanter som för omgivningen. Eftersom området sedan länge varit planlagt för verksamheter får viss tillkommande trafikslag inom området antas vara förutsatt i väghållarens planering. Vidtas åtgärder för att förbättra trafiksäkerhet i området välkomnas det av bolaget.

MILJÖPRÖVNINGSDLEGATIONENS BEDÖMNING

Samråd och miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen bedömer att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Miljöbalkens mål

Enligt miljöbalkens mål (1 kap. 1 §) syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl. Miljöbalken ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljöbalkens hänsynsregler

I miljöbalkens kap. 2 finns allmänna hänsynsregler som gäller alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd och i kap. 3 och 4 finns bestämmelser om hushållning med mark och vatten.

Bolaget har i ansökan uppgett hur de har för avsikt att uppfylla miljöbalkens hänsynsregler. Miljöprövningdelegationen bedömer att bolaget i huvudsak kommer att uppfylla dessa. I några avseenden har dock Miljöprövningdelegationen funnit anledning att föreskriva villkor för tillståndet.

Tillståndets omfattning

Den sökta verksamhetens omfattar nyetablering av anläggning för biologisk behandling av organiskt material av vegetabiliskt ursprung för produktion av biogödsel och biogas samt anläggning för uppgradering av biogas till fordonsgaskvalitet. Prövningen omfattar även krossverksamhet under bygg- och anläggningstiden.

Producerad fordonsgas kommer att levereras från anläggningen via markförlagd gasledning. Prövningen omfattar inte gasledningen.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § första stycket miljöbalk ska för en verksamhet som tar i anspråk mark- eller vattenområden väljas en plats som är lämplig med hänsyn till miljöbalkens mål. För all verksamhet och alla åtgärder ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Tillstånd får inte ges i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen.

Det aktuella området ligger mellan två vägar, Tyresövägen (väg 229) och Flatenvägen. Tyresövägen är en primär transportled för farligt gods. Söder och norr om planområdet ligger Flatens naturreservat. Öster om området ligger Ältasjön. Den västra delen av Ältasjön och dess omgivningar ingår i Flatens naturreservat. Nordväst om Ältasjön ligger Nackareservatet och ett riksintresseområde för friluftsliv, Nacka-Erstavik. Inom Nackareservatet, ca 1 km nedströms Ältasjön, finns Natura-2000 området Söderbysjön-Damtorpsjön. Närmaste bostäder ligger cirka 370 meter nordväst om den planerade anläggningen på andra sidan Tyresövägen. Ett värmeverk och Tyresöleden ligger mellan bostadshusen och den planerade lokaliseringen av biogasanläggningen.

En ny detaljplan, Dp 2008-20187-54 för del av fastigheten Solvärmen 1 har antagits den 12 maj 2010. Syftet med den nya planen är att möjliggöra uppförande av en biogasanläggning inom fastigheten Solvärmen 1.

Miljöprövningsdelegationens bedömning är att de huvudsakliga rekreatiomsområdena i naturreservaten inte kommer att beröras av planerad verksamhet. Anläggningen kommer inte att vara påtagligt synlig från dessa områden som heller inte kommer att påverkas av något ökat buller från anläggningen. Anläggningen kommer inte att medföra något hinder för allmänheten till fortsatt tillträde till reservaten. Med föreskrivna försiktighetsåtgärder är det också miljöprövningsdelegationens bedömning att anläggningen inte kommer att påverka Ältasjön eller sjöarna nedströms Ältasjön inklusive Natura 2000-området på något negativt sätt.

Vidare anser Miljöprövningsdelegationen att förutsättningar finns, om föreskrivna försiktighetsåtgärder följs, att verksamheten kan bedrivas utan att betydande luktolägenheter uppkommer i omgivningen.

Miljöprövningsdelegationen finner sammanfattningsvis att platsen är lämplig för planerad verksamhet och att lokaliseringen kan godtas. Miljöprövningsdelegationen anser att tillstånd kan medges under förutsättning att detaljplanen vinner laga kraft. Miljöprövningsdelegationens bedömning är att inget av de alternativa lokaliseringar som redovisats i ärendet kan anses väsentligt bättre än Skarpnäck-alternativet.

Verkställighet

Bolaget har i ansökan yrkat på ett verkställighetsförordnande. Bolaget har motiverat yrkandet med att behovet av anläggningen är mycket stort och att tillgången till biogas som fordonsbränsle har bedömts vara avgörande för att antagna kommunala och nationella klimatmål ska kunna nås. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamheten utgör en viktig samhällsfunktion och att det för det aktuella området har antagits en ny detaljplan som syftar till att möjliggöra uppförandet av en biogasanläggning. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att verkställighetsförordnande kan medges.

Motivering av villkor

Prövotid – Uppskjuten fråga

Miljöprövningsdelegationens anser att det finns skäl att frågan om vilka villkor som behövs och som ska gälla för utgående dagvattnens innehåll av olja, kväve och fosfor föregås av en prövotid på två år. Under prövotiden ska bolaget närmare utreda dagvattnets innehåll av näringsämnen och föroreningar samt behovet av eventuella ytterligare rening för att minimera risken för påverkan på omgivande vattenområden.

Allmänt villkor

Bolaget är skyldigt att vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått och att driva verksamheten på det sätt man i ansökan och ärendet i övrigt åtagit sig (villkor 1).

Miljöprövningsdelegationen vill särskilt peka på följande åtaganden av bolaget:

- att i samråd med tillsynsmyndigheten utforma dagvattendiket,
- att genom effektivisering och hushållning sträva efter att minska den egna energianvändningen i verksamhet samt att årligen följa och inrapportera energianvändningen till tillsynsmyndigheten,
- att genomföra de bullerbegränsande åtgärder som finns redovisade i den bullerutredning som bifogats i miljökonsekvensbeskrivningen,
- att planera arbetet under byggskedet så att störande buller och vibrationer i största möjliga mån undviks, bl.a. genom att sprängningar genomförs i trappsteg och/eller att dämpande vallar av sprängsten uppförs, att sprängning och bullrande arbeten enbart utförs vardagar mellan kl. 07-18, att vibrationsmätare placeras ut vid närliggande fastigheter (värmeverket och föreningslokalen) vid sprängning.

Utsläpp till luft

Vid anläggningar för rötning av organiskt material och uppgradering av biogas till fordonbränsle kan läckage av metangas förekomma i olika delar av systemet. Risken för metangasutsläpp är störst från uppgraderingsanläggningen men även från andra delar av anläggningen kan metangasutsläpp ske, t.ex. från lagringstank för biogödsel. Planerad uppgraderingsteknik garanterar ett metanslipp som understiger 0,5 % av ingående mängd metangas till uppgraderingsanläggningen. Miljöprövningsdelegationen anser att det är av största vikt att så långt som möjligt minimera metangasläckaget från alla delar av den planerade anläggningen. Begränsningsvärdet för metanläckage ska därför gälla hela anläggningen. Miljöprövningsdelegationen anser att bolaget ska upprätta en detaljerad ritning över anläggningen där olika möjliga utsläppskällor markeras. Metanutsläppen i dessa punkter ska sedan regelbundet mätas och beräknas (villkor 3 och 4).

Vid överproduktion eller andra störningar i produktionen av biogas eller fordonsgas får inte gas släppas ut, utan bör samlas upp och omhändertas. Exempelvis bör vid underhållsarbeten och rengöring av rötkammare och gasklocka särskilda försiktighetsåtgärder vidtas för att minimera gasutsläpp (villkor 5).

Lukt

I flertalet av inkomna yttranden från enskilda och föreningar har oro framförts för att luktolägenheter ska uppstå i omgivningen från den planerade verksamhet. I många fall hänvisas till de luktolägenheter som förekommit vid bolagets anläggning i Örebro. Enligt bolaget har luktolägenheter vid anläggningen i Örebro uppkommit till följd av att råvaror lagrades utomhus.

Miljöprövningsdelegationens anser att risken är uppenbar för lukt från verksamheten om lagring av råvaror sker utomhus. Vid aktuell anläggning kommer dock ingen råvaruhantering att ske utomhus och endast vegetabiliska råvaror kommer att användas. Endast gastät lagring av biogödsel eller sluten hantering av råvara kommer att ske. All ventilationsluft från anläggningen kommer att renas i tre filter med aktivt kol. Miljöprövningsdelegationen anser att förutsättningar finns för att

bedriva den planerade verksamheten utan att luktolägenheter uppkommer. Någon provotid för lukt anser miljöprövningsdelegationen inte är nödvändig. Uppkommer luktolägenheter från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas. En omedelbar åtgärd kan t.ex. vara begränsning av inleverans av råvaror. Vid ombyggnads- eller underhållsarbeten som kan medföra luktstörningar ska åtgärder vidtas så långt som möjligt så att luktolägenheter inte uppkommer (villkor 6).

Miljöprövningsdelegationen anser att villkor bör föreskrivas om att samtliga filter ska vara i drift och fungera innan produktionsprocessen får sättas igång (villkor 7).

Utsläpp till vatten

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att anläggningen i sig inte kommer att generera några utsläpp till yt- och grundvatten. Processavloppsvatten kommer att tillsammans med sanitärt avloppsvatten ledas till Stockholm Vattens avloppsreningsverk. All hantering och lagring av råvaror och biogödsel kommer att ske i slutna system och så att regnvatten inte når dessa.

Risk finns för att omgivande yt- och grundvatten kan påverkas av förorenat vatten från verksamheten t.ex. om dagvatten från verksamhetsområdet blir förorenat till följd av spill vid hantering av kemikalier och råvaror, vid driftstörningar eller haverier där släckvatten eller råvara läcker ut från anläggningen.

För att minimera risken för påverkan på omgivande yt- och grundvatten anser Miljöprövningsdelegationen att en fungerande dagvattenhantering från verksamhetsområdet ska finnas för uppsamling och rening av eventuellt förorenat dagvatten (villkor 8). Miljöprövningsdelegationen anser vidare att en oljeavskiljare som är försedd med larm för hög oljenivå ska finnas (villkor 10).

Kemiska produkter och farligt avfall

Vid hantering och lagring av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall finns risk för spill som kan ge upphov till föroreningar och påverka omgivningen. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför villkor som förtydligar bolagets ansvar att begränsa sådana risker och att ha beredskap för att vidta åtgärder som begränsar konsekvenserna vid ett eventuellt utsläpp (villkor 11 och 12).

Buller

Buller alstras i själva anläggningen bl.a. av pumpar, kvarnar och gasreningsanläggningen. Detta buller bedöms vara relativt konstant under dygnet. Även transporter till och från anläggningen och lossning/lastning av råvaror m.m. kommer att förorsaka buller till omgivningen. Platsen för den planerade anläggningen är kraftigt bullerutsatt genom trafikbuller från Tyresövägen, vars buller huvudsakligen bedöms komma att dominera över buller från biogasanläggningen.

Anläggningen beräknas orsaka ett inte obetydligt bullertillskott i det näraliggande naturreservatet och friluftsområdet Flaten. Ett av reservatets syften är att allmänhetens friluftsliv, rekreation och fritidsaktiviteter främjas. Utan särskilda bullerdämpande åtgärder beräknas bullerimmissioner från anläggningen överstiga 60 dBA i den del av friluftsområdet som ligger närmast anläggningen, där en av friluftsområdets entréer är belägen. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från industriell verksamhet (SNV RR 1978:5, reviderad 1983) bör områden som planlagts för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv inte utsättas för industribuller som överstiger 40 dBA dagtid respektive 35 dBA kvälls- och nattetid. Friluftsområdet är delvis planlagt för friluftsliv (Gpl 5525 B). Avståndet mellan reservatets/friluftsområdets gräns invid den planerade biogasanläggningen och det planlagda området är ca 100 meter. Bolaget redovisar att detta område är utsatt för trafikbuller från Tyresövägen som överstiger 50 dBA. För att minska bullertillskottet till området föreslår bolaget en skärmåtgärd vid fastighetens västra hörn, mot Flatenvägen. Bolaget har i beräkningar visat att åtgärden har god effekt och att buller från anläggningen då understiger rekommenderade riktvärdet 35 dBA i de centrala delarna av friluftsområdet. En bullernivå som understiger 35 dBA eller 40 dBA inom reservatet/friluftsområdets område närmast anläggningen kan dock sannolikt aldrig uppnås. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamheten kommer att anläggas och bedrivas i ett område som redan är kraftigt stört av trafikbuller och att den planerade anläggningen endast i mindre omfattning kommer att bidra till det redan förhållandevis höga buller som främst Flatens naturreservats yttre delar är utsatt för. Delegationen bedömer dock att ett villkor ska föreskrivas som säkrar att bullerbidraget från anläggningen understiger 35 dBA i de centrala delarna av friluftsområdet, i enlighet med bolagets målsättning. Villkoret måste formuleras så att det enkelt kan kontrolleras. De bullerberäkningar bolaget redovisat visar hur bullernivån avtar med avståndet från den planerade anläggningen. Baserat på bolagets beräkningar anser delegationen att buller från verksamheten därför ska begränsas så att det inte överstiger 45 dBA på ett avstånd om 100 meter in i Flatens naturreservat från Flatenvägen. Miljöprövningsdelegationen bedömer att detta är i enlighet med bolagets yrkande och samtidigt innebär att verksamhetens buller inte bidrar till att bullernivån påtagligt höjs i den del av friluftsområdets/reservatet som huvudsakligen nyttjas för friluftsliv och rekreation. Bolaget har föreslagit att villkor med bullerbegränsning sätts på provotid. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att bolaget i handlingarna redovisat underlag som visar att villkoret kan innehållas.

Enligt ansökan understiger anläggningens bullerbidrag 40 dBA vid närmaste bostäder. Ett vårdhem utsätts för buller omkring 40 dBA. Delegationen anser att åtgärder kan behöva vidtas för att försäkra att buller från verksamheten klarar Naturvårdsverkets riktlinjer för buller om maximalt 40 dBA vid bostäder och vårdlokaler nattetid. Delegationen anser det även viktigt att bolagets bullerbidrag vid bostäder och vårdlokaler regleras under bygg- och anläggningstiden, eftersom krossning av berg innebär bullrande verksamhet.

Bolagets beräkningar visar att bullertillskottet från de transporter verksamheten genererar är litet i förhållande till övrigt trafikbuller. Det förutsätter dock att transporterna inte sker under tider då Tyresövägen är lågt trafikerad, kvällstid och helger. Bolaget har uppgivit att transporter huvudsakligen ska ske dagtid, vardagar. För att minska störningar från tunga transporter till och från anläggningen bedömer Miljöprövningsdelegationen att ett villkor ska föreskrivas som begränsar dessa till helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00. Delegationen finner det samtidigt rimligt att delegera till tillsynsmyndigheten att undantagsvis godkänna transporter på annan tid vid starka behov (villkor 13).

Egenkontroll

Egenkontroll av verksamheten ska ske inom ramen för förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Den som bedriver en verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön ska hålla sig underrättad om verksamhetens påverkan på miljön. Miljöprövningsdelegationen anser att egenkontrollprogrammet bl.a. bör innehålla rutiner för provtagning, mätning och beräkning av utsläpp till luft och vatten från verksamheten och dess effekter och konsekvenser. I programmet bör rutiner för underhåll och regelbunden service som t.ex. när byte av aktivt kol ska ske ingå. Miljöprövningsdelegationen anser att bolaget ska redogöra för hur egenkontrollen ska utföras i ett kontrollprogram som lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan provdrift inleds (villkor 14).

Risker

Miljöprövningsdelegationen anser att en uppdaterad detaljerad riskanalys med handlingsplan alltid ska finnas för verksamheten. Riskanalysen med handlingsplan ska lämnas in till tillsynsmyndigheten innan anläggningen tas i drift och därefter årligen ses över och uppdateras. Riskanalysen bör innehålla säkerhetsrutiner för att förebygga olyckor, samt handlingsplaner för att hantera olyckor som identifierats och som kan tänkas uppkomma i verksamheten. I handlingsplanen bör bolagets brandberedskap beskrivas inklusive hur bolaget i praktiken ska hantera eventuellt släckvatten som kan uppkomma vid brandbekämpning (villkor 17). Efter framtagna riskanalys överlåter Miljöprövningsdelegationen till tillsynsmyndigheten att fastställa sådana villkor som kan behövas för att minska risken av spridning av släckvatten från brandbekämpning (villkor 9).

Avslutning av verksamheten

Miljöprövningsdelegationen anser att en avvecklingsplan bör lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader innan verksamheten avslutas helt eller delvis. Tillsynsmyndigheten kan, när verksamheten avslutas, förelägga/besluta om vilka åtgärder och försiktighetsmått som bör vidtas. Miljöprövningsdelegationen erinrar om att tillsynsmyndigheten även under verksamhetens drift kan förelägga/besluta om undersökningar och om eventuella efterbehandlingsåtgärder i enlighet med 10 kap. miljöbalken (villkor 16).

Övrigt

Bolaget har åtagit sig att plantera träd och att placera ut död ved inom fastigheten i enlighet med det förslag på grönkompensationsåtgärder som finns i det gestaltningsprogram som tagits fram i samband med detaljplanearbetet. Miljöprövningsdelegationen anser att det är av stor vikt att grönkompensationsåtgärderna genomförs i samråd med tillsynsmyndigheten (villkor 19).

Bygg- och anläggningsarbeten

Bolaget är skyldigt att, även under byggskedet, vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått och driva verksamheten på det sätt man i ansökan och ärendet i övrigt åtagit sig. Bolaget har åtagit sig att planera arbetet under byggskedet så att störande buller och vibrationer i största möjliga mån undviks, bl.a. genom att sprängningar genomförs i trappsteg och/eller att dämpande vallar av sprängsten uppförs. Sprängning och bullrande arbeten kommer att utföras vardagar mellan kl. 07.00-18.00 Inget arbete kommer att utföras under helger eller nattetid. Bolaget har angett att Naturvårdsverkets riktvärden för buller vid byggarbetsplatser ska följas. Vibrationsmätare kommer att placeras ut vid närliggande fastigheter (värmeverket och föreningslokalen) vid sprängning. Endast diesel med lägst miljöklass II ska användas i de transportfordon och arbetsredskap som används för områdets iordningsställande och anläggningens uppförande. Stoft och damm från hanteringen av sprängmassor ska begränsas genom vattenbeskjutning och stoftavskiljning.

Eftersom kväve från sprängmedel kan utlösas i dagvatten vid sprängningsarbeten bör bolaget vidta försiktighetsåtgärder för att förhindra kväveläckage ut från området till Ältasjön under byggskedet.

Bolaget har föreslagit ett antal villkor som ska gälla under byggskedet. Miljöprövningsdelegationen anser att villkor bör föreskrivas för byggskedet för buller och åtgärder för att minska risk för att förorenat dagvatten når närliggande vattenområden i enlighet med vad bolaget har föreslagit (villkor 20 till 23).

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis att om bolagets åtaganden och av Miljöprövningsdelegationen föreskrivna villkor följs, går verksamheten att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd kan därför lämnas till verksamheten.

BESLUT OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Kungörelse om detta beslut ska inom 10 dagar från beslutets datum införas i tidningarna Dagens Nyheter, Mitt i Söderort Hammarby/Skarpnäck och Nacka Värmdöposten samt i Post och Inrikes Tidningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen se bilaga 1. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 15 november 2011.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholm. I beslutet har deltagit Gunilla Stener, ordförande och Lena Kulander miljösakskunnig. Föredragande har varit Ulrika Haapaniemi, miljöhandläggare.

Gunilla Stener

Lena Kulander

Bilaga: Hur man överklagar

Sändlista:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun
Storstockholms brandförsvär
Naturvårdsverket
Ältens fiskeklubb, c/o Leif Marthon, Älta Strandväg 33, 138 33 Älta
Ältasjöns fiskevårdsområdesförening, c/o Sten Fogelström, Älta Strandväg 61, 138 33 Älta
Föreningen Rädda Ältasjön, c/o Lina Olsson, Älta Strandväg 59, 138 33 Älta
MCK Dalton, c/o Törnblom, Södergårdsvägen 4 B, 135 54 Tyresö
Daniel Agurén, David Bagares Gata 5, 111 38 Stockholm
Arto Huovinen och Martin Eriksson, Flygfältsgatan 62, 128 30 Skarpnäck
Carina Eriksson Hild och Patrik Hild, Tåtorpsvägen 186, 128 31 Skarpnäck
Carina Nihlén, Klisätravägen 37, 138 33 Älta
Christian Lindenskoug, Ältavägen 177b, 138 37 Älta
Claes Samuelsson, Tellusgränd 4, 138 35 Älta
Lars och Ann-Cathrine Lewander, Älta Strandväg 63, 138 33 Älta
Leif och Gerd Marthon, Älta Strandväg 33, 138 33 Älta
Lina och Torbjörn Olsson, Älta Strandväg 59, 138 33 Älta
Magnus Sundberg och Marie Florén Sundberg, Tåtorpsvägen 138, 128 31 Skarpnäck
Torsten och Eva Fransson, Älta Strandväg 65, 138 33 Älta
Christer och Kia Olsson, Tåtorpsvägen 218, 128 31 Skarpnäck
Aktförvararen
MPD-pärmen
GS, LK, UH
Akten

VAR SKA BESLUTET ÖVERKLAS	Miljöprövningsdelegationens inom Länsstyrelsen i Stockholms län beslut kan skriftligen överklagas hos Mark- och miljödomstolen .
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M.M.	I skrivelsen ska du - tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras. Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig. Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Mark- och miljödomstolen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse senast den 15 Nov. 2011 , annars kan ditt överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.